

ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล
**Operating Promptness for Disaster Prevention and Mitigation of the Local
Administrative Organizations in Satun Province**

ปีติโชค สุภาพบุรุษ
Pitichok Supapburus

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkla University**

2554

ชื่อสารนิพนธ์ ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล
ผู้เขียน ปิติโชค สุภาพบุรุษ
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ จันทร์เพชร)

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ จันทร์เพชร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฬาลักษณ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ)

.....กรรมการ
(อาจารย์พูนศักดิ์ เงินหมื่น)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อเรื่องสารนิพนธ์	ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล
ผู้เขียน	ปิติโชค สุภาพบุรุษ
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล ในการศึกษาที่มีกรอบแนวคิดจาก 4 ด้านคือ ความพร้อมด้านการบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความพร้อมด้านงบประมาณการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย ความพร้อมด้านบุคลากรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีมาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นข้อมูลในการอ้างอิง ประชากรที่ใช้ใน คือ เทศบาล 7 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง รวมเป็น 41 แห่ง โดยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งรับผิดชอบภารกิจด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานดังกล่าว หน่วยงานละ 1 คน รวมเป็น 41 คน

ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลส่วนใหญ่มีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับสูง มีความพร้อมในระดับปานกลางเพียง 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับความพร้อมสูงจำนวน 16 แห่ง และระดับความพร้อมปานกลางจำนวน 16 แห่ง และมีความพร้อมในระดับต่ำจำนวน 2 แห่ง

ปิติโชค สุภาพบุรุษ

Title: Operating Promptness for Disaster Prevention and Mitigation
of the Local Administrative Organizations in Satun Province

Author: Pitichok Supapburus

Program: Public Administration

Academic Year: 2010

ABSTRACT

The research on “Operating Promptness for Disaster Prevention and Mitigation of the Local Administrative Organizations in Satun Province” aimed to explore the operating promptness of the sub-district municipalities and the local administrative organizations in preventing disasters and mitigation and to obtain suggestions for the better operation and promptness of the Disaster Prevention and Mitigation in Satun Province. The study explored four areas of promptness in administration, budgeting, equipments and personnel. The standard of Disaster Prevention and Mitigation set by the Department of Local Administration was used as the criteria for assessment. The research population was officials working in Disaster Prevention and Mitigation in 7 Sub-district municipalities and 34 local administrative organization offices in Satun Province. Each official from each of the total of 41 offices were interviewed.

Results concerning the promptness in administration of disaster prevention and mitigation in Satun Province revealed that the overall level of promptness among the sub-district municipalities was at a high level; that of only one municipality was at a moderate level. The promptness in administration of disaster prevention and mitigation among 34 local administrative organization offices, 16 were prompt at a high level, other 16 were prompt at a moderate level. Only two local administrative organization offices were at the low level of promptness in disaster prevention and mitigation.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ จันทร์เพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือชี้แนะข้อคิดเห็น แนวทางการจัดทำสารนิพนธ์ ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฬาลักษณ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ และอาจารย์พูนศักดิ์ เงินหมื่น ในการปรับปรุงเนื้อหา เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ สมาชิกในครอบครัว ที่เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคสมทบ รุ่นที่ 18 ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำ สนับสนุน และช่วยเหลือมาโดยตลอด จนทำให้การวิจัยประสบความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยครั้งนี้ขอมอบเป็นความกตัญญูตทเวทิตาแก่บิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาในครั้งนี้

ปิติโชค สุภาพบุรุษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(8)
รายการภาพประกอบ	(10)
บทที่	
1 บทนำ	
ปัญหา และความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	2
ประโยชน์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณสุขในจังหวัดสตูล	6
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสาธารณสุข	10
แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม	22
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
กรอบแนวคิด	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	43
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	44
ผลการวิเคราะห์สาธรรณภัยที่เสี่ยงจะเกิดในพื้นที่ และความพร้อมใน การดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธรรณภัยขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธรรณภัยจาก	71
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	72
อภิปรายผลการวิจัย	72
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	ภาคผนวก
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแบบสอบถาม	
ภาคผนวก ข มาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธรรณภัย	
ภาคผนวก ค ผู้ทรงคุณวุฒิ	
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย	

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	สถิติการประสบอุทกภัย/โคลนถล่ม	6
2	สถิติการประสบปัญหาอุทกภัย วันที่ 31 ตุลาคม - 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553	7
3	สถิติการประสบวาตภัย	7
4	สถิติการประสบภัยแล้ง	8
5	สถิติการประสบอัคคีภัย	8
6	สถิติการประสบภัยจากอุบัติเหตุจราจรทางถนน (ทั้งปี)	8
7	สาเหตุ/พฤติกรรมเสี่ยงภัยจากอุบัติเหตุจราจรทางถนน	9
8	สถิติการประสบภัยสึนามิ	9
9	พื้นที่เสี่ยงเกิดภัยหลุมยุบ	9
10	จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลปัจจัยพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	44
11	จำนวน และร้อยละ ข้อมูลสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสตูล	45
12	จำนวน ร้อยละ สาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสตูล , แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , การซ่อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาล	47
13	จำนวน ร้อยละ สาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสตูล , แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , การซ่อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบล	49
14	จำนวน ร้อยละ ของเทศบาล ในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาล และจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ เครือข่ายเอกชนอื่นๆ , จัดทำผังรายชื่อ เบอร์โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร ในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่	55
15	จำนวน ร้อยละ องค์การบริหารส่วนตำบลในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นใน พื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล และจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ เครือข่ายเอกชนอื่นๆ,จัดทำผังรายชื่อ เบอร์ โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร ในพื้นที่ใกล้เคียง และนอกพื้นที่ จำแนกเป็นรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	56
16	จำนวน ร้อยละ ของกิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล	58

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
17	จำนวน ร้อยละ ของกิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล	59
18	จำนวน และร้อยละของเทศบาล มีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	62
19	จำนวน และร้อยละขององค์การบริหารส่วนตำบล มีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	62
20	จำนวน และร้อยละของเทศบาล มีความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	65
21	จำนวน และร้อยละขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	66
22	จำนวน ร้อยละความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล	68
23	จำนวน ร้อยละความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล	69

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 วจรการจัดการสาธารณภัย	13
2 ฝัการติดต้อสื่อสารในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	35
3 กรอบแนวคิการวิจัย	38

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ในรอบหลายปีที่ผ่านมาภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ไม่ว่าจะเป็น แผ่นดินไหว คลื่นยักษ์สึนามิ พายุถล่ม น้ำท่วม และไฟป่า ทำให้ผู้คนเกิดความหวาดวิตก เพราะภัยพิบัติที่เกิดขึ้นนั้นนอกจากจะมีทุกรูปแบบแล้ว ยังมีความรุนแรงมากขึ้น สาเหตุคงมาจากผลกระทบจากฝีมือมนุษย์ในการเร่งใช้ทรัพยากรบนโลกใบนี้อย่างไม่มีการยับยั้งเนื่องจากจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น จากรายงาน **2010 World Population Data Sheet** พบว่าปัจจุบันจำนวนประชากรโลกมีมากถึง **6,892** ล้านคน และคาดว่าในปี พ.ศ. **2593** ประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น **9,485** ล้านคน (**Population Reference Bureau USAID : 2553**) ประชากรในส่วนของประเทศไทย ณ วันที่ **31** ธันวาคม พ.ศ. **2553** มีประชากรประมาณ **63.87** ล้านคน (สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง : **2553**) จากการคาดการณ์อีก **20** ปีข้างหน้า พ.ศ. **2570** ประชากรของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น **70.6** ล้านคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : **2551**) จาก การเพิ่มขึ้นของประชากรดังกล่าว จะทำให้ความต้องการความจำเป็นพื้นฐาน เช่น อาหาร น้ำ พลังงาน ที่อยู่อาศัย และปัจจัยอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตจะมีความต้องการเพิ่มสูงขึ้น จึงมีสิ่งขับเคลื่อนที่สำคัญในการตอบสนองความต้องการดังกล่าว ได้แก่ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเติบโตทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การค้า การลงทุน สิ่งขับเคลื่อนเหล่านี้จะเป็นตัวเร่งให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรวดเร็ว และการพัฒนาโดยที่ไม่คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากร การบริโภคทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยโดยไม่คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของทรัพยากรเหล่านั้น เป็นเหตุให้มีการสูญเสียทรัพยากรและระบบนิเวศถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น ยังมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสะสมในชั้นบรรยากาศมากเกินกว่าที่เคยเกิดขึ้นในกระบวนการตามธรรมชาติ และก๊าซเรือนกระจกทำให้การระบายความร้อนของโลกทำได้ไม่ดี ความร้อนจึงถูกกักเก็บไว้มากขึ้น ทำให้บรรยากาศใกล้ผิวโลกมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้น ซึ่งก่อให้เกิด ปรากฏการณ์เรือนกระจกอย่างมากมายในทุกภูมิภาคของโลกอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ โดยเฉพาะในช่วง **2-3** ปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นพายุที่รุนแรงขึ้น น้ำท่วมใหญ่ ความแห้งแล้ง คลื่นความร้อน สัตว์ป่าล้มตาย และสิ่งมีชีวิตหลายชนิดใกล้สูญพันธุ์ ผลผลิตทางการเกษตรและความมั่นคงทางด้านอาหารลดลง เกิดการแย่งชิงน้ำ จนนำไปสู่ปัญหา ความขัดแย้งของสังคม โรคติดต่ออุบัติใหม่ โรคภัยไข้เจ็บใหม่ๆ แปลกๆ และโรคชนิดเดิมระบาด

มากขึ้น ผลจากสาธารณสุขเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความเสียหายต่อประเทศเป็นมูลค่านับหลายพันล้านบาท (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย : 2553)

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดที่เกิดสาธารณภัยขึ้นเป็นประจำและมีความรุนแรง ก่อให้เกิดความเสียหายสูง จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานทั้งราชการและเอกชนในระดับท้องถิ่นซึ่งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย รวมทั้งประชาชนที่เกี่ยวข้องควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญความรุนแรงของ ปัญหาและเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันปัญหาก่อนล่วงหน้า ตลอดจนการเตรียมการที่จะช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนจากปัญหาที่เกิดขึ้น และจากแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สตูล พ.ศ. 2553-2557 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “จังหวัดสตูลมีความพร้อมในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้เป็นเมืองท่องเที่ยวปลอดภัยและน่าอยู่” (สำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัดสตูล : 2553) ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สังกัด ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล จึงมีความสนใจ ศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในจังหวัดสตูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีสมมติฐานในการวิจัยคือ

1. เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูลมีความพร้อมในการ ดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับปานกลาง

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสตูล
2. รับทราบข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดสตูล

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล คือเทศบาล 7 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง รวมเป็น 41 แห่ง โดยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งรับผิดชอบภารกิจด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานดังกล่าว หน่วยงานละ 1 คน รวมเป็น 41 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล เนื่องจากเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดมาตรฐานที่ไม่เท่ากันจึงวิเคราะห์แยกเป็นเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ศึกษาจากความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 - 31 มีนาคม พ.ศ. 2554

นิยามศัพท์

1. สาธารณภัย หมายถึง อุทกภัยและดินโคลนถล่ม ภัยแล้ง ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (วาตภัย) ภัยจากหลุมยุบ ภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ ภัยจากอัคคีภัย ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์ ภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด ภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด

2. ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง มาตรการและกิจกรรมที่ดำเนินการล่วงหน้าก่อนเกิดสาธารณภัย เพื่อเตรียมพร้อมการจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉินให้สามารถรับมือกับผลกระทบจากสาธารณภัยได้อย่างทันการณ์ และมีประสิทธิภาพ การศึกษาครั้งนี้จะพิจารณาความพร้อมประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1) ความพร้อมด้านการบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง การเตรียมการวางแผน โดยมีการเขียนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความเสี่ยงของสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ในแต่ละพื้นที่ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดภัยแตกต่างกันไป เมื่อมีแผนแล้วต้องมีการซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการอพยพและแนวทางการช่วยเหลือ มีการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้น จัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ เครื่องข่ายเอกชนอื่นๆ จัดทำผังรายชื่อ เบอร์โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร เพื่อรับสถานการณ์ภัยต่าง ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง และนอกพื้นที่

2) ความพร้อมด้านงบประมาณการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง การตั้งงบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยตลอดปี เมื่องบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยไม่เพียงพอมีการโอนงบประมาณเหลือจ่ายเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อน ใช้จ่ายงบประมาณสำหรับจัดซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการฝึกอบรมหรือทบทวนเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการฝึกอบรมและทบทวนสมาชิก อปพร. มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับฝึกอบรมและทบทวนสมาชิก “หนึ่งตำบล หนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย” (OTOS) มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัย มีการใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความรู้ประชาสัมพันธ์ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ประชาชน

3) ความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะมีไว้เพื่อป้องกันหรือบรรเทาภัยที่จะเกิดขึ้น และครอบคลุมภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่

4) ความพร้อมด้านบุคลากรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีและออกคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เผยแพร่ความรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ประชาชนในพื้นที่ จัดฝึกอบรมหลักสูตร จัดตั้งสมาชิก อปพร. จัดฝึกอบรมหลักสูตรทบทวนสมาชิก อปพร. จัดฝึกอบรม “หนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย” มีการสนับสนุนให้ อปพร. ทีมกู้ชีพกู้ภัย ฝึกอบรมเพิ่มทักษะเฉพาะทาง เช่น อัคคีภัย , กู้ภัยทางน้ำ, กู้ภัยสารเคมี จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุประจำศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และอาสาสมัคร “หนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย” ปฏิบัติงานอยู่จริงในพื้นที่ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชุดกู้ชีพฉุกเฉิน EMS ประจำรถฉุกเฉิน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อมูลสาธารณภัยในจังหวัดสตูล แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณภัยในจังหวัดสตูล
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสาธารณภัย
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิด

ข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณภัยในจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูล ได้เกิดสาธารณภัยขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความรุนแรงขึ้นทุกๆ ปี สืบเนื่องได้จากสถิติการเกิดสาธารณภัยด้าน อุทกภัย/โคลนถล่ม วัตภัย ภัยแล้ง อัคคีภัย อุบัติเหตุการจราจร ทางถนน คลื่นยักษ์สึนามิ และพื้นที่เสี่ยงภัยหลุมยุบ ดังตาราง 1-9

ตาราง 1 สถิติการประสบอุทกภัย/โคลนถล่ม

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย	จำนวนหมู่บ้านที่ประสบภัย	จำนวนอำเภอที่ประสบภัย	เสียชีวิต (คน)	บาดเจ็บ (คน)	มูลค่าความเสียหาย (บาท)
2550	1	279	7	-	-	9,816,867
2551	1	279	7	-	-	20,821,671
2552	3	279	7	-	-	115,786,035
2553	1	279	7	-	-	9,287,060

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล (ข้อมูล วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2553)

ตาราง 2 สถิติการประสบปัญหาอุทกภัย วันที่ 31 ตุลาคม - 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

อำเภอ	พื้นที่น้ำท่วม		ความเสียหาย			
	ตำบล	หมู่บ้าน	เสียชีวิต (คน)	ครัวเรือน	ประชากร (คน)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)
ควนกาหลง	3	32	-	321	1,453	2,520
ท่าแพ	4	31	-	2,501	12,800	2,628
ควนโดน	4	31	-	3,432	13,730	5,248
มะนัง	2	19	-	2,490	15,250	756
เมืองสตูล	12	70	2	23,289	84,724	5,533
ละงู	4	48	-	6,360	25,440	17,140
ทุ่งหว้า	2	8	-	216	825	2,125
สรุป	31	239	2	38,609	154,222	35,950

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล (ข้อมูล วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2553)

ตาราง 3 สถิติการประสบภัยพายุหมุนเขตร้อน (วาตภัย)

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้ง ที่เกิดภัย	จำนวนอำเภอ ที่ประสบภัย	จำนวนบ้านเรือน เสียหายทั้งหมด	จำนวนบ้านเรือน เสียหายบางส่วน	มูลค่าความ เสียหาย (บาท)
2550	3	3	-	8	136,211
2551	4	3	-	105	7,389,504
2552	9	6	-	788	20,299,644
2553	9	5	-	386	579,256

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล (ข้อมูล วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2553)

ตาราง 4 สถิติการประสบภัยแล้ง

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่ เกิดภัย	จำนวนอำเภอ ที่ประสบภัย	จำนวนครัวเรือน ที่ประสบภัย	พื้นที่ การเกษตร เสียหาย (ไร่)	มูลค่า ความเสียหาย (บาท)
2550	1	7	9,961	525	3,937,120
2551	1	7	6,988	525	5,169,460
2552	1	7	32,703	525	10,748,906
2553	1	7	49,196	1,271	7,885,286

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล (ข้อมูล วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2553)

ตาราง 5 สถิติการประสบอัคคีภัย

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่ เกิดภัย	จำนวนอำเภอ ที่ประสบภัย	จำนวนบ้านเรือน เสียหาย	มูลค่า ความเสียหาย (บาท)
2550	2	2	2	116,865
2551	10	5	15	3,235,100
2552	14	4	65	11,985,629
2553	10	5	5	462,200

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล (ข้อมูล วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2553)

ตาราง 6 สถิติการประสบภัยจากอุบัติเหตุจราจรทางถนน (ทั้งปี)

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดเหตุ (ครั้ง)	สถานที่เกิดเหตุ	เสียชีวิต (คน)	บาดเจ็บ (คน)	มูลค่าความเสียหาย (บาท)
2550	787	ถนนสายหลัก/ ทางตรง	46	885	126,937,450
2551	629	ถนนสายหลัก/ ทางตรง	67	761	77,958,320
2552	570	ถนนสายหลัก/ ทางตรง	62	755	145,042,755
2553	592	ถนนสายหลัก/ ทางตรง	68	839	-

ตาราง 7 สาเหตุ/พฤติกรรมเสี่ยงภัยจากอุบัติเหตุจราจรทางถนน

ปี พ.ศ.	สาเหตุ/พฤติกรรมเสี่ยง	ประเภทรถ	ประเภทถนน	ช่วงเวลา ที่เกิดเหตุ
2550	ขับรถเร็วเกินกำหนด/ตัดหน้า กระชั้นชิด	จักรยานยนต์	ทางหลวง แผ่นดิน	06.00-18.00
2551	ขับรถเร็วเกินกำหนด/ตัดหน้า กระชั้นชิด	จักรยานยนต์	ทางหลวง แผ่นดิน	06.00-18.00
2552	ขับรถเร็วเกินกำหนด/ตัดหน้า กระชั้นชิด	จักรยานยนต์	ทางหลวง แผ่นดิน	06.00-18.00
2553	ขับรถเร็วเกินกำหนด/ตัดหน้า กระชั้นชิด	จักรยานยนต์	ทางหลวง แผ่นดิน	06.00-18.00

ที่มา : ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัดสตูล (ข้อมูล วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2553)

ตาราง 8 สถิติการประสพภัยคลื่นยักษ์สึนามิ

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้ง ที่เกิดภัย	พื้นที่ ประสพภัย	จำนวนบ้านเรือน ที่ได้รับผล กระทบ (หลัง)	เสียชีวิต (คน)	บาดเจ็บ (คน)	สรุปใช้งบประ มาณช่วยเหลือ ทุกด้าน (บาท)
		4อำเภอ				
2547	1	17ตำบล 70หมู่บ้าน	2	6	21	241,532,853

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล (ข้อมูล วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2553)

ตาราง 9 พื้นที่เสี่ยงเกิดภัยหลุมยุบ

อำเภอ	จำนวน (ตำบล)	ตำบลที่อาจจะเกิดหลุมยุบ			
เมืองสตูล	8	พิมาน	คลองขุด	ควนขัน	บ้านควน
		ฉลุง	ปยู	ควนโพธิ์	เกตรี
ควนโดน	4	ควนโดน	ควนสตอ	ย่านซื่อ	วังประจัน
ควนกาหลง	2	ทุ่งนุ้ย	ควนกาหลง		

ตาราง 9 พื้นที่เสี่ยงเกิดภัยหลุมยุบ (ต่อ)

อำเภอ	จำนวน (ตำบล)	ตำบลที่อาจจะเกิดหลุมยุบ			
ละงู	6	กำแพง น้ำผุด	ละงู แหลมสน	ปากน้ำ	เขาขาว
ทุ่งหว้า	4	ทุ่งหว้า	นาทอน	ทุ่งบุหลัง	ป่าแกบ่อหิน
มะนัง	1	ป่าลัมพัฒนา			

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล (ข้อมูล วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2553)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสาธารณภัย

ศรีสุดา รักษ์เฝ้าและคณะ (ม.ป.ป., 47) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการสาธารณภัยไว้ดังนี้

1. ความหมายของการจัดการสาธารณภัย หมายถึง กระบวนการที่จำเป็นต้องมีความเป็นพลวัตเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์และควบคุมการดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งการวางแผน การจัดวางบุคลากร การปฏิบัติและควบคุมดูแล รวมทั้งการประสานและร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการจัดการที่ดีในทุกระยะของวงจรจัดการสาธารณภัย

2. วัตถุประสงค์การจัดการสาธารณภัย

2.1 เพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในความเสี่ยงต่าง ๆ ควรมีหลักประกันความปลอดภัย

2.2 เพื่อปกป้องทรัพย์สิน ให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด รวมทั้งลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ

2.3 เพื่อรักษาภาวะแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความอยู่ดีกินดี ของสังคม

3. เป้าหมายการจัดการสาธารณภัย ในการจัดการสาธารณภัยมีเป้าหมายมุ่งเน้นเพื่อการจัดทำแผนและสามารถนำมาตราการในการลด หรือหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดสาธารณภัยมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการจัดการวางระบบการเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการดำเนินการควบคุมสถานการณ์และดูแลชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยและเพื่อสนับสนุนกิจกรรม ลดผลกระทบจากสาธารณภัยในชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานการบรรเทาสาธารณภัยขณะเกิดเหตุฉุกเฉินเป็นไปอย่าง

มีประสิทธิภาพ สามารถคุ้มครองและช่วยชีวิตได้ทันทั่วทั้งที่ เพื่อให้มีการจัดการในเรื่องของมาตรการฟื้นฟูบูรณะสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุดและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องหลังประสบภัย จากเป้าหมายการจัดการสาธารณภัยข้างต้น ประเทศไทยได้กำหนดแนวทางการจัดการ สาธารณภัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยมีแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติเป็นแผนหลักในการดำเนินงาน ซึ่งปัจจุบัน คือแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ซึ่งได้จัดโครงสร้างองค์กรการประสานการปฏิบัติ และหลักการปฏิบัติ ดังนี้ (วิสัยทัศน์ แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2545)

4 การจัดโครงสร้างองค์กร แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

41 องค์กรกำหนดนโยบาย ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดทิศทาง การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในภาพรวมของประเทศ โดยมี คณะอนุกรรมการช่วยเหลือการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เช่น คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย คณะอนุกรรมการพิจารณาทบทวนปรับปรุงแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ เป็นต้น โดยมีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นกรรมการและเลขานุการ

42 องค์กรแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทำหน้าที่สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยมีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีหน้าที่จัดทำแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ เป็นแผนแม่บท ประสานแนวทางปฏิบัติกับส่วนราชการ องค์กรต่าง ๆ

43 องค์กรปฏิบัติ ประกอบด้วย

431 กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อำนวยการ ทำหน้าที่ประสานงานกิจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั่วราชอาณาจักร

432 กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนภาค ทำหน้าที่ประสานติดตามผลการปฏิบัติตามนโยบายของคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ และช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติของกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ

433 กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดและเขตท้องที่ ทำหน้าที่เป็นหน่วยหลักในการป้องกันบรรเทา ฟื้นฟูความเสียหายจากภัยฝ่ายพลเรือนในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ

434 หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาภัยตามภารกิจของหน่วย ตามที่กำหนดไว้ในแผน

435 องค์กรสนับสนุน ได้แก่ องค์กรเอกชน มีหน้าที่ประสานและร่วม การปฏิบัติ รวมทั้งให้การสนับสนุนเมื่อได้รับการร้องขอ และเมื่อเกิดภัยขึ้นให้มีหน้าที่ตามที่ ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่สั่งการ

5. การประสานการปฏิบัติ

สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ประสานแนวทางปฏิบัติและแนวนโยบาย มาตรการ และยุทธศาสตร์จากหน่วยงานดังต่อไปนี้

5.1 คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (กปอ.) รับผิดชอบด้านอุบัติภัย และการปลูกสร้างจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย

5.2 คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ รับผิดชอบด้านสาธารณ ภัยและการปลูกสร้างจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย

5.3 สภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งรับผิดชอบนโยบายด้านสาธารณภัยและการ พิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง

5.4 สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จัดทำแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นแผนแม่บทให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้สนับสนุนหน่วยงานปฏิบัติงานในพื้นที่ฝึกอบรม และกำกับดูแลหน่วยปฏิบัติให้ ดำเนินงานตามแผนและนโยบายที่วางไว้

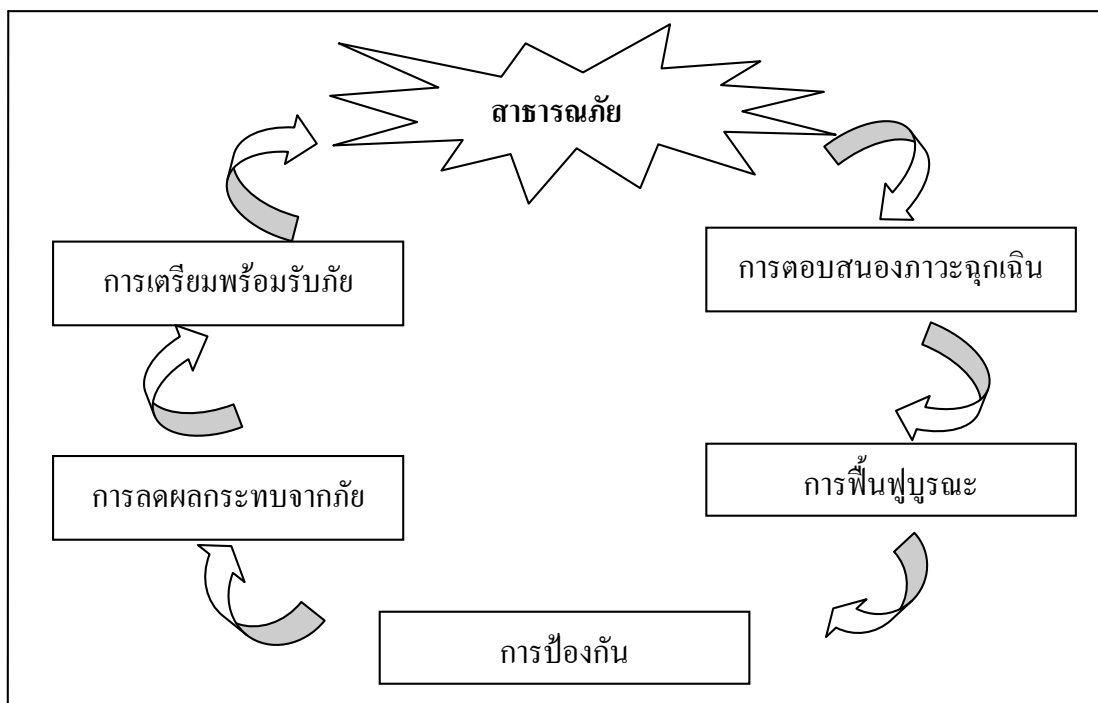
6. หลักการปฏิบัติ แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

6.1 ก่อนเกิดภัย (ขั้นตอนเตรียมการ) จะต้องมีระบบการเตรียมการป้องกัน ล่วงหน้าเพื่อไม่ให้สาธารณภัยเกิดขึ้น โดยให้กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ ติดตามสถานการณ์ รวบรวมข่าวสาร วางแผน และเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติเมื่อเกิดภัย

6.2 ขณะเกิดภัย (ขั้นตอนปฏิบัติเมื่อเกิดภัย) เมื่อไม่สามารถป้องกันการเกิด สาธารณภัยได้ จะต้องระดมสรรพกำลังจากทุกส่วน เพื่อระงับภัยและลดผลกระทบต่อชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชนให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุด โดยให้จัดตั้งศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจขึ้น เพื่อติดตามสถานการณ์และประสานกับฝ่ายทหารอย่างใกล้ชิดทั้งในเรื่องการระดมสรรพกำลัง การ แจ็งเตือนการข่าว การปฏิบัติการจิตวิทยา รวมทั้งจัดหาชุดฝ่ายพลเรือน เพื่อเพิ่มความสามารถต่อสู้ กับข้าศึกเมื่อเกิดสงครามขึ้น เมื่อมีการประกาศกฎอัยการศึก การปฏิบัติการต่าง ๆ ให้ขึ้นกับการ ควบคุมทางยุทธการต่อศูนย์ปฏิบัติการพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทาง ทหาร

6.3 หลังเกิดภัย (ขั้นการฟื้นฟูบูรณะ) เมื่อสาธารณภัยผ่านพ้น จะต้องเร่งฟื้นฟู บูรณะความเสียหายให้เข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด โดยให้เข้าฟื้นฟูสถานการณ์ให้กลับคืนสู่สภาพ

เดิมอย่างเร่งด่วน เมื่อภัยพิบัติหรือใกล้จะอุบัติสำหรับกรณีการชุมนุมประท้วง ให้วิเคราะห์ถึงสาเหตุที่แท้จริง เพื่อแก้ไขไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีกจะเห็นได้ว่า กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีภารกิจหน้าที่ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณภัยเป็นทั้งหน่วยงานกำหนดนโยบาย ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติหน่วยงานแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทำหน้าที่เป็นสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีหน้าที่จัดทำแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสำหรับเป็นแผนแม่บทให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ และจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้สนับสนุนหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ ฝึกอบรม และกำกับดูแลหน่วยปฏิบัติให้ดำเนินงานตามแผนนโยบายที่วางไว้ และเป็นหน่วยงานปฏิบัติ มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามภารกิจของหน่วย โดยมีแนวทางปฏิบัติตามวงจรการจัดการสาธารณภัย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 วงจรการจัดการสาธารณภัย

ที่มา : วัฏจักรของภัยพิบัติ **Disaster Cycle** (สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน : 2547)

ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุดจากการเกิดภัยพิบัติ ถือเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน ซึ่งมีผลทำให้การบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศต่าง ๆ เปลี่ยนทิศทางใหม่จากเดิม “บรรเทาและปฏิบัติการ

(Relief and Response)” ไปเป็น “ลดผลกระทบและเตรียมพร้อม (Mitigation and Preparedness)” อย่างไรก็ตามจากแนวโน้มของการเกิดภัยพิบัติที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ได้พัฒนาการบริหารจัดการภัยพิบัติไปสู่การปฏิบัติการในเชิงรุก (Proactive Approach) กล่าวคือ จะต้องปฏิบัติการอย่างครบวงจรโดยเน้นไปที่การป้องกัน/การลดผลกระทบ (Prevention and Mitigation) และการเตรียมความพร้อม (Preparedness) ซึ่งอยู่ในช่วงก่อนการเกิดภัยพิบัติควบคู่ไปกับการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Response) ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่างการเกิดภัยพิบัติ และการฟื้นฟูบูรณะ (Rehabilitation and Reconstruction) ซึ่งอยู่ในช่วงภายหลังการเกิดภัยพิบัติ

เมื่อพิจารณาวงจรการปฏิบัติในเชิงรุก สามารถสรุปภาระกิจในการบริหารจัดการภัยพิบัติได้เป็น 3 กลุ่ม คือ ภารกิจก่อนการเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังการเกิดภัย โดยกิจกรรมในแต่ละกลุ่มภาระกิจต้องมีศักยภาพในการประสานความร่วมมือปฏิบัติงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นขั้นตอนและอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทุกกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นจะปรากฏตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548

7. สถานการณ์ของภัยฝ่ายพลเรือน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ได้กำหนดแนวทางการวางรากฐานการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในด้านการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ซึ่งได้ระบุถึงการปรับระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและมีกลไกกำกับดูแลการบังคับใช้อย่างจริงจัง รวมทั้งการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคนและสังคมมากขึ้น และได้ถูกนำมาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการภัยพิบัติตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาและปรับปรุงแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ให้มีความทันสมัย และเหมาะสมกับสถานการณ์ทุกด้านของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ของประเทศและเห็นควรว่าประเทศไทยควรมีแผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Disaster Management) เป็นยุทธศาสตร์สำคัญอันดับต้นของการพัฒนาประเทศ และควรแยกเป็นบทเฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผนวกการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

การสูญเสียทรัพยากรของประเทศจากสาธารณภัยเป็นสาเหตุสำคัญของความล่าช้าในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาวะที่ทรัพยากรด้านการพัฒนามีจำกัด การเตรียมพร้อม โดยเฉพาะการป้องกันสาธารณภัย จึงเป็นความสำคัญที่ต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษในการ

จัดทำแผนเพื่อบูรณาการการพัฒนาประเทศให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจการลดความยากจน และการสร้างสมดุลของสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญต่อการจัดการด้านบรรเทาสาธารณภัยในระดับรัฐบาลและในระดับสังคมโลกจะมีมากยิ่งขึ้น และโดยเฉพาะการพัฒนาที่มุ่งให้ประเทศไทยเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัยรัฐบาลจำเป็นต้องมีแผนรองรับเพื่อหลีกเลี่ยงและลดผลกระทบทางลบที่จะเกิดต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมแก้ไขได้ยาก

8 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ

การบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา ยังมีปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนหลายประการที่จำเป็นต้องมีการยกระดับและพัฒนาให้เข้าสู่ระดับสากล ได้แก่

8.1 ด้านเศรษฐกิจ

การกำหนดเป้าหมายการส่งออกสินค้าทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมให้เพิ่มขึ้นจากเดิมทุกปี ทำให้มีการนำเข้าสารเคมีและวัตถุดิบตรงมาใช้ในการผลิตและการขนส่งเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นจึงเกิดความเสียหายจากสารตกค้างและสารใหม่ที่เกิดจากกระบวนการผลิตและขนส่งเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการต้องการลดต้นทุนในการผลิตสินค้าโดยมิได้คำนึงถึงระบบการควบคุมมลพิษหรือระบบการกำจัดสารพิษที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงที่จะเกิดจากอุบัติเหตุจากการเก็บ การขนถ่าย การขนส่ง และการผลิตสารเคมีและวัตถุดิบตรงอีกด้วย ที่เห็นได้ชัดเจนคือการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เช่น โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การอุตสาหกรรม เป็นต้น มิได้ใช้การวางผังเมืองล่วงหน้ามาเป็นพื้นฐานของการพัฒนา

8.2 ด้านสังคม

การพัฒนาของสังคมไทยยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจจึงเกิดปัญหาเกี่ยวกับคนในสังคมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีแนวโน้มลดลง สังคมไทยส่วนใหญ่มิได้รับทราบถึงการเตรียมตัว การเตรียมครอบครัว การเตรียมชุมชน ไว้เผชิญกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ดังนั้น การพัฒนาประเทศไทยโดยการมีส่วนร่วมของประชาคม และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภัยพิบัติโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (**Community Based Disaster Management** หรือ **CBDM**) จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อสังคมไทยในอนาคต

8.3 ด้านสิ่งแวดล้อม

การที่ประเทศมีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง รวมทั้งความไม่สอดคล้องของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม มีผลกระทบโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศ และนับวันจะเพิ่มระดับความรุนแรงยิ่งขึ้น เช่น ปัญหาคุณภาพดิน คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ เป็นต้น

ในบางพื้นที่มีการขาดสมดุลของระบบนิเวศอย่างรุนแรง จึงก่อให้เกิดภัยพิบัติที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ สัตว์ และพืช ได้แก่ แผ่นดินถล่ม น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ภาวะฝนกรด เป็นต้น สิ่งต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในสังคมไทยเป็นอย่างมาก

8.4 ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการเป็นจุดอ่อนอีกอย่างหนึ่งที่ต้องเร่งรัดปรับปรุงเสียใหม่ ตั้งแต่การมีแผนงานที่ดีตามแนวนโยบายให้ทันตามกำหนด การนำแผนไปสู่การปฏิบัติโดยการฝึกซ้อมแผน การปรับแผน การจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผลผลิตที่ได้จากแผน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการจัดโครงสร้างองค์กรของภาครัฐที่พอเหมาะที่จะร่วมสนธิกำลังในการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนภายใต้สภาวะที่ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด

8.5 สถิติของภัยพิบัติในประเทศไทย

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศในเขตร้อนชื้นที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมและพายุหมุนเขตร้อน จึงมีปัญหาของภัยพิบัติจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยจากแผ่นดินถล่ม ภัยแล้ง ภัยจากไฟฟ้า เป็นต้น และเนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ ณ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในลักษณะเป็นศูนย์กลางของภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงมีเขตแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศที่มีเหตุการณ์ไม่สงบสุข ทำให้เกิดปัญหาของภัยพิบัติจากการกระทำของมนุษย์ เช่น ภัยจากกัมมันตรังสี ภัยจากการอพยพ/ย้ายถิ่นฐานอย่างผิดกฎหมาย ภัยจากการก่อการร้าย เป็นต้น นอกจากนี้ การพัฒนาประเทศโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ได้ก่อให้เกิดภัยพิบัติจากการกระทำของมนุษย์อีกหลายประการ เช่น ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง อากาศพิษ เป็นต้น ซึ่งภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้น มีระดับความรุนแรง (**Hazard**) ความอ่อนแอ (**Vulnerability**) การบริหารจัดการ (**Management**) และความเสี่ยง (**Risk**)

8.6 ภัยธรรมชาติ

8.6.1 อุทกภัย นับเป็นภัยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ประเทศมากที่สุด ในบางปีมีการสูญเสียชีวิตหลายร้อยคน ในบางปีมีมูลค่าความเสียหายเกินกว่าหมื่นล้านบาท

8.6.2 वादภัย นับเป็นภัยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าความถี่การเกิดवादภัยจะลดลง แต่มูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งกลับมีแนวโน้มสูงขึ้นโดยลำดับ

8.6.3 ภัยหนาว เป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาไม่นานในพื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีแนวโน้มที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก

8.6.4 ภัยแล้ง เป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในเกือบทุกพื้นที่ของประเทศเป็นภัยที่สร้างความเสียหายจำนวนมากแก่ประชาชน โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2545

8.6.5 ภัยจากไฟฟ้า เป็นภัยที่เกิดขึ้นทั้งจากธรรมชาติและหรือการกระทำของมนุษย์ มีแนวโน้มความถี่การเกิดที่สูงขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น

8.6.6 ภัยจากแผ่นดินไหว ประเทศไทยมีเหตุการณ์แผ่นดินไหวหลายสิบครั้งในประวัติศาสตร์ สถิติแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นในประเทศไทยซึ่งตรวจวัดโดยกรมอุตุนิยมวิทยามีขนาดอยู่ในระดับเล็กถึงปานกลาง (ไม่เกิน 6.0 ริกเตอร์) ทำให้ส่งแรงสั่นสะเทือนมายังประเทศไทยยังผลให้เกิดความเสียหายเล็กน้อยต่อสิ่งก่อสร้างใกล้ศูนย์กลาง

8.7 ภัยจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งแบ่งออกเป็นภัยที่ปรากฏเป็นรูปธรรม และภัยที่เป็นนามธรรม คือ

8.7.1 อคติภัย เป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งได้ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนอย่างมาก ยังมีแนวโน้มการเกิดในอัตราที่สูง และมูลค่าความเสียหายยังอยู่ในระดับที่สูง

8.7.2 ภัยจากการจราจรและคมนาคมขนส่ง เป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยอุบัติเหตุจากการจราจรทางบกจะเป็นภัยพิบัติที่ก่อให้เกิดความสูญเสียมากที่สุดและยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ ผลการศึกษาของศาสตราจารย์ ยอดพล ธนาบริบูรณ์ ซึ่งเป็นที่ปรึกษาด้านความปลอดภัยทางถนนของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank หรือ ADB) ประจำปี พ.ศ. 2545 ประเทศไทยได้รับความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจากอุบัติเหตุทางถนน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 115,932 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณ 2.13% ของ GDP และจากสถิติผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตจากการขนส่งทางบกของกระทรวงสาธารณสุขในปี พ.ศ. 2545 มียอดของผู้เสียชีวิต 13,290 คน และมีผู้บาดเจ็บ 952,238 คน

8.7.3 ภัยจากการทำงาน การเพิ่มขึ้นของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการต่าง ๆ ได้ก่อให้เกิดอุบัติเหตุและอุบัติภัยจากการทำงานมากขึ้น นับตั้งแต่ทำให้เกิดบาดแผล กล้ามเนื้ออักเสบและฟกช้ำ ไปจนถึงสูญเสียอวัยวะ ทพพลภาพและเสียชีวิตโดยสาเหตุส่วนใหญ่มาจากความประมาท สภาพแวดล้อมการทำงานไม่เหมาะสมและปลอดภัย วิธีการ

ทำงานที่เสี่ยง ตลอดจนการจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ แม้ว่าภัยจากการทำงานจะมีแนวโน้มไม่เพิ่มขึ้น แต่ยังคงเป็นภัยที่เกิดขึ้นในจำนวนที่สูง

8.7.4 ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย แม้ว่าภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายจะเกิดขึ้นไม่บ่อยนัก แต่การเกิดภัยแต่ละครั้งได้สร้างความตื่นตระหนกให้กับสังคมและประชาชนอย่างมาก เช่น กรณีโรงงานอบผ้าใยระเบิด ก๊าซแอมโมเนียรั่วไหลในโรงงานต่าง ๆ การระเบิดของคลังน้ำมันโรงกลั่นน้ำมันไทยออยล์ การขโมยกากสารโคบอลต์-60 ซึ่งเป็นสารกัมมันตรังสี การใช้ยาฆ่าแมลงอย่างไม่ถูกวิธีของเกษตรกร เป็นต้น

8.7.5 ภัยจากโรคระบาดสัตว์และพืช ในแต่ละปี ประเทศไทยได้ส่งออกผลิตภัณฑ์จากการปศุสัตว์และการเกษตรกรรมคิดเป็นมูลค่ามหาศาล ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์ระบุว่าในปี พ.ศ. 2546 ประเทศไทยได้ส่งออกสินค้าปศุสัตว์มีมูลค่า 71,615.3 ล้านบาทมีผลิตภัณฑ์จากไก่เนื้อและไก่ไข่รวม 48,824.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 68 ของยอดการส่งออก ซึ่งนับได้ว่าไก่เป็นสัตว์ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศชนิดหนึ่ง ผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญต่อการเกิดภัยจากโรคระบาดสัตว์และพืช เช่น ในปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ได้เกิดโรคไข้หวัดนกระบาดในหลายประเทศในทวีปเอเชีย และในช่วงปลายปี พ.ศ. 2546 ถึงต้นปี พ.ศ. 2547 ได้เกิดโรคไข้หวัดนกระบาดในประเทศไทย ทำให้ต้องมีการกำจัดไก่และสัตว์ปีกที่เกิดขึ้นไปเป็นจำนวนหลายสิบล้านตัว เพื่อควบคุมสถานการณ์จนสำเร็จ และมีผู้เสียชีวิตจากการสัมผัสกับไก่ไปหลายราย อีกทั้งในราวเดือนกรกฎาคม 2547 เชื้อไข้หวัดนกได้เริ่มระบาดขึ้นในบางพื้นที่ของประเทศ จึงทำให้ภาครัฐและภาคเอกชนต้องเร่งร่วมมือกันควบคุมและแก้ไขสถานการณ์ให้การระบาดหมดสิ้นไปโดยเร็วที่สุดผลกระทบดังกล่าวมีผลทำให้ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์จากไก่ในปี พ.ศ. 2547 ลดลงถึงร้อยละ 60 และคาดการณ์ว่าอีกประมาณ 3 ปี สถานะการส่งออกจึงจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติสำหรับโรคระบาดพืชในประเทศไทยมิได้มีความรุนแรงมากนัก เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการควบคุมโรคระบาดพืชอย่างมีประสิทธิภาพ

8.7.6 ภัยจากสถานบริการ สถานเริงรมย์และแหล่งอบายมุขต่าง ๆ ซึ่งได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่ต่าง ๆ กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวและมั่วสุมของกลุ่มเด็กและเยาวชน ในขณะที่ไม่มีการควบคุม กำกับและตรวจสอบการดำเนินให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างจริงจัง จึงก่อให้เกิดพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม ขัดต่อศีลธรรมที่ดีงาม รวมทั้งผิดต่อกฎหมาย เช่น การทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย บ่อนการพนัน การใช้สารเสพติด การโชว์สื่อลามกอนาจารที่กระตุ้นช่วยต่อพฤติกรรมทางเพศ รวมถึงการค้าประเวณี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภายใต้งานวิจัยนี้ แม้จะมีการจัดระเบียบสังคมไปส่วนหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การจับกุมและรายงานสถิติข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ

สถานการณ์ของภัยต่าง ๆ และความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยตรง แต่เป็นที่ปรากฏและยอมรับของสังคมโดยทั่วไปว่า แหล่งอบายมุขต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นภัยคุกคามที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและนำไปสู่ปัญหาสังคมที่สำคัญ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคติดต่อทางเพศ โดยเฉพาะโรค **AIDS** และ ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น

8.7.7 ภัยจากเทคโนโลยีอื่น ๆ มีเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่จำนวนมากที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ใช้เทคโนโลยีนั้น เช่น คลื่นวิทยุความถี่จากสนามแม่เหล็กไฟฟ้า (**Radio-Frequency Electromagnetic Fields** หรือ **RF EMFs**) จากโทรศัพท์มือถือหรือจากเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันมีหลายประเทศอยู่ระหว่างการศึกษาและวิจัยถึงผลที่อาจมีต่อระบบประสาทของสมองมนุษย์ นอกจากนี้ เทคโนโลยีของระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจได้รับการโจมตีจากไวรัสคอมพิวเตอร์เป็นระลอก ๆ ทุกปีอย่างต่อเนื่อง ในบางครั้งได้ทำความเสียหายต่อระบบคอมพิวเตอร์ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก คิดเป็นมูลค่ามหาศาล

9 การบริหารจัดการภัยพิบัติในอนาคต

สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดในโลกหลังศตวรรษที่ **21** เป็นกระแสและเงื่อนไขที่ทำให้ประเทศไทยจะต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างมีเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ การพัฒนาประเทศทุกสาขาจะต้องขับเคลื่อนอย่างเกื้อกูลกัน เพื่อนำประเทศให้ถึงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยเร็วและผลักดันให้ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศแนวหน้าของสังคมโลก กุญแจที่จะนำประเทศไทยไปสู่ความสำเร็จคือการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. **2522** เป็นต้นมา การบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศไทยพัฒนาไปได้ระดับหนึ่ง จนกระทั่งมีการปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ของประเทศไทยในปี พ.ศ. **2545** จึงได้มีการจัดตั้งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สังกัดกระทรวงมหาดไทย ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศ ซึ่งกิจการนี้มีความสำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศทุกสาขา และต้องพัฒนาให้ได้มาตรฐานสากล เนื่องจากภารกิจดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมที่มีผลโดยตรงต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทุกคนในสังคม

ปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของประเทศในอนาคตประกอบด้วย

1. เน้นการป้องกัน

การบริหารจัดการภัยพิบัติเชิงรุก (**Pro-active**) จะสามารถลดความสูญเสียและลดผลกระทบจากภัยพิบัติได้เป็นอย่างมาก มีผลการศึกษาจากหน่วยงานต่างประเทศหลายแห่ง

แสดงผลได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วทุกประเทศได้ใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งสิ้น

2 เน้นการมีส่วนร่วม

การบริหารจัดการภัยพิบัติในช่วงที่ผ่านมาได้เน้นให้ภาครัฐเป็นหน่วยงานหลักโดยปราศจากการคำนึงถึงขีดความสามารถของภาคเอกชน องค์กร/มูลนิธิการกุศล ชุมชนและประชาชน นอกจากนี้ การปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาก็เกิดขึ้นในประเทศอยู่ในลักษณะต่างหน่วยต่างทำ ซึ่งเป็นการดำเนินงานโดยปราศจากการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการในลักษณะการฉีกกำลังอย่างมีระบบ นับเป็นสิ่งทำทลายที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทยจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมดังกล่าวให้ได้โดยเร็ว เนื่องจากทุกภาคส่วนมีศักยภาพและประสบการณ์ที่สร้างสมมาช้านาน เพียงแต่ขาดระบบการบูรณาการและหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ

3 เน้นความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ

การมีรูปแบบ (Model) ในการบริหารจัดการอย่างมีเอกภาพ โดยใช้ระบบการบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System หรือ ICS) โดยมีผู้บัญชาการเหตุการณ์เพียงคนเดียว (Incident Commander หรือ IC) ในกองบัญชาการ (Command Post) มีหน้าที่กำกับจากทุกภาคส่วนในหนึ่งเหตุการณ์ ผู้บัญชาการเหตุการณ์และคณะผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติหน้าที่ตามรูปแบบที่กำหนดขึ้นโดยปราศจากการแทรกแซงจากบุคคลภายนอก เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างทันเหตุการณ์ ทั้งนี้ การกำหนดระดับของผู้บัญชาการเหตุการณ์ (IC) จะขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น

4 เน้นการสร้างระบบบริหารจัดการภัยพิบัติโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Management)

การลดผลกระทบจากภัยพิบัติให้ได้มากที่สุดนั้น ควรเกิดจากการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในสังคมไทยเสียใหม่ โดยการมอบหน้าที่ให้คนไทยทุกคนมีหน้าที่ในการเตรียมตนเองในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นในชั้นต้น สำหรับชุมชนหรือหมู่บ้านทุกแห่งจะต้องมีการจัดองค์กรขึ้นในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติที่มีความรุนแรงในระดับหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนและชุมชนพร้อมเผชิญเหตุการณ์เบื้องต้นได้ด้วยตนเองเสียก่อนที่หน่วยงานภายนอกจะเข้ามาช่วยเหลือ การกำหนดแนวปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภัยพิบัติ และลดความสูญเสียได้เป็นอย่างมากในภาพรวมของประเทศ เนื่องจากประชาชน ชุมชนและหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีขีดความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างเป็นระบบ

5. เน้นระบบการเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ

ระบบการเตือนภัยที่ดีควรมี **2** ระดับที่สอดคล้องกัน ได้แก่ ระดับชุมชนและระดับประเทศ ระบบการเตือนภัยระดับชุมชนเป็นระบบอย่างง่ายที่ประชาชนเป็นผู้ใช้เครื่องเตือนภัยด้วยตนเองและใช้ข้อมูลที่ได้มาเตือนภัยให้ชุมชนของตนเอง เช่น ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยควรมีเครื่องวัดปริมาณฝนสำหรับชุมชน แล้วชุมชนนั้นก็มีอาสาสมัครไปตรวจสอบปริมาณฝนในช่วงวันที่ฝนตกหนัก เมื่อปริมาณฝนอยู่ในระดับอันตรายก็จะนำข้อมูลมาแจ้งเตือนภัยสำหรับชุมชนตนเอง เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน ชุมชนต่าง ๆ จำต้องติดตามข่าวสารการแจ้งเตือนภัยทางวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต จากระดับประเทศทุกระยะ ซึ่งเป็นระบบการเตือนภัยที่ใช้เทคโนโลยีสูง เช่น ระบบโทรมาตร ระบบข้อมูลสารสนเทศจากดาวเทียม เป็นต้น แล้วนำข้อมูลที่ได้รับจากทั้งสองส่วนมาพิจารณาการแจ้งเตือนภัยในชุมชนด้วยระบบเสียงตามสาย หรือระบบไซเรน หรือวิธีการอื่น ๆ

6. เน้นระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งระบบหลักและระบบสำรองเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารจัดการภัยพิบัติ ระบบการสื่อสารหลัก ได้แก่ โทรศัพท์แบบ **Fixed Line** โทรศัพท์แบบมือถือ โทรสาร วิทยุสื่อสาร อินเทอร์เน็ต เสียงตามสาย เป็นต้น ในกรณีการเกิดภัยพิบัติที่รุนแรงและกว้างขวางอาจทำให้อุปกรณ์การสื่อสารดังกล่าวใช้การไม่ได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีระบบการสื่อสารสำรอง เช่น โทรศัพท์แบบมือถือใช้ดาวเทียม เป็นต้น ไว้เพื่อเสริมสร้างระบบการสื่อสารให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ สำหรับอำนาจการ สั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการประชาสัมพันธ์ ให้ดำเนินไปได้อย่างทันเหตุการณ์

7. เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการภัยพิบัติโดยการพัฒนา ตั้งแต่ระดับประชาชน อาสาสมัคร บุคลากรจากภาคเอกชน องค์กรและมูลนิธิการกุศล รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคคลและกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้เรียนรู้ถึงเทคนิคและวิธีการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติให้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปรวมไปถึงภัยใหม่ที่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมระดับชาติในการต่อต้านภัยประเภทต่าง ๆ ตามลำดับความเสี่ยงภัย

8. เน้นการสร้างระบบอาสาสมัคร

ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2545 ทำให้อัตรากำลังบุคลากรเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีขนาดเล็กกลง ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ขึ้น กำลังของเจ้าหน้าที่ภาครัฐอาจไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีการสร้างระบบอาสาสมัครรองรับไว้เป็นการล่วงหน้า ควรมีการกำหนดจำนวนของอาสาสมัครเป็นร้อยละต่อสัดส่วนประชากรของประเทศ การมีกฎหมายรองรับ

การกำหนดต้นสังกัดของอาสาสมัคร การกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมอาสาสมัคร การจำแนกความถนัดของอาสาสมัคร และการกำหนดสิทธิประโยชน์ของอาสาสมัคร เป็นต้น

9. เน้นการสร้างระบบเครือข่าย

นอกจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นเครือข่ายองค์กรภายในประเทศ ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่จนเครือข่ายองค์กรในประเทศไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างระบบเครือข่ายร่วมกับนานาชาติประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นนอกจากนี้ การฝึกซ้อมประจำปีควรมีทั้งเครือข่ายองค์กรภายในประเทศและต่างประเทศเข้ามาร่วมกันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการประเมินการเตรียมความพร้อมรับกับสถานการณ์ภัยพิบัติที่เลวร้าย

10. เน้นการเรียนรู้จากบทเรียน (Lesson Learnt)

ในเชิงการบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย ยังมีได้มีการนำบทเรียนหรือประสบการณ์จริงจากการเกิดภัยพิบัติในอดีตมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการในการบริหารจัดการภัยพิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ควรมีการจัดทำเป็นกรณีศึกษาแล้วนำผลของการศึกษามาปรับแก้จุดอ่อนของระบบเดิมให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ได้มีการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจังมาช้านานแล้ว

11. เน้นการสร้างระบบประกันภัย

ปัจจุบันประเทศไทยยังให้ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการจ่ายเงินช่วยเหลือในรูปแบบค่าชดเชยแก่ผู้ประสบภัยตามระเบียบของทางราชการ มูลค่าเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยนี้สูงนับพันล้านบาทต่อปี โดยรัฐต้องตั้งงบประมาณที่ได้จากการเก็บภาษีอากรจากประชาชน ทำให้มีงบประมาณเหลือจ่ายในการพัฒนาประเทศน้อยลง ดังนั้น เพื่อเป็นการลดภาระของภาครัฐดังกล่าวข้างต้น ควรมีการสร้างระบบประกันภัยจากภัยพิบัติให้ครอบคลุมทั้งด้านการเกษตรกรรมและการอุตสาหกรรมทุกพื้นที่ของประเทศอย่างพร้อมเพรียงกัน เนื่องจากอัตราค่าบริการประกันภัยจะลดลงมากเมื่อมีจำนวนลูกค้ามากจากทั่วประเทศ และอัตราค่าบริการจะมีระดับราคาตามระดับความเสี่ยงภัยของแต่ละพื้นที่

แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อม

1. ความหมายเกี่ยวกับความพร้อม

คำว่า “พร้อม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายว่า ครบถ้วน ส่วนคำว่า “ความพร้อม” เป็นคำนามซึ่งจะมีความหมายว่าความครบครัน หรือมีทุกอย่างครบแล้ว ดังนั้นหากจะแปลความหมายของความพร้อมในการ

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างตรงไปตรงมาแล้ว ก็น่าจะได้รับความหมายว่า สภาพที่มีทุกสิ่งทุกอย่างครบครันที่จะป้องกัน บรรเทา ลดผลกระทบ และช่วยเหลือฟื้นฟูจากสาธารณภัยต่างๆ

เดโช สวานานนท์ (2512: 249) ได้ให้ความหมายของความพร้อมไว้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพการเตรียมตัวเพื่อการตอบสนองหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

มนตรี อื้อเทียน (2536: 15) ได้ให้ความหมายของความพร้อม หมายถึง การพัฒนาที่สมบูรณ์ขึ้นในสภาพที่เตรียมพร้อมเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลมาจากการเตรียมการไว้ก่อนแล้วอย่างพร้อมมูลสำหรับกิจกรรมนั้นๆ

วิชุดา หารณาจารย์พันธ์ (2540 : 26) ได้กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการปฏิบัติ หรือดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลมาจากการเตรียมตัวไว้แล้วสำหรับกิจกรรมนั้นๆ

กล่าวโดยสรุปความพร้อม หมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการที่จะปฏิบัติภารกิจให้สามารถลุล่วงและสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความพร้อมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการทำนายผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ได้ว่าจะสามารถปฏิบัติหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือสำเร็จผลตามที่มุ่งหวังเพียงใด

2. การเตรียมความพร้อม

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2553) ได้ให้นิยามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมไว้ว่า หมายถึง มาตรการและกิจกรรมที่ดำเนินการล่วงหน้าก่อนเกิดสาธารณภัย เพื่อเตรียมพร้อมการจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้สามารถรับมือกับผลกระทบจากสาธารณภัยได้อย่างทันการณ์ และมีประสิทธิภาพ

การเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553- 2557 และในแผนดังกล่าวได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อม เป็นการเตรียมการในด้านต่างๆ ไว้ให้พร้อมที่จะเผชิญกับสาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้น โดยให้ทุกภาคส่วนมีหน้าที่ในการเตรียมการป้องกันภัยไว้ตั้งแต่ยามปกติ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

เพื่อเตรียมการด้านทรัพยากร ระบบการปฏิบัติการและเตรียมความพร้อมด้านอื่นๆ ไว้รองรับสถานการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้น ทั้งการป้องกัน บรรเทา และระงับภัยให้มีความพร้อมที่จะเผชิญสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2 หลักการปฏิบัติการเตรียมความพร้อม

ให้ทุกภาคส่วนจัดเตรียมและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เหมาะสมกับผลการประเมินความเสี่ยงและความอ่อนแอของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการวางแผนทางการปฏิบัติการให้พร้อมเผชิญสาธารณภัย และดำเนินการฝึกซ้อมตามแผนที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความพร้อมในทุกด้านและทุกภาคส่วน

3 การปฏิบัติการเตรียมความพร้อม

3.1 ด้านงบประมาณ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสาธารณภัย ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศต้องจัดตั้งงบประมาณดำเนินการไว้ตั้งแต่ยามปกติให้เพียงพอที่จะดำเนินการตามภารกิจตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการสาธารณภัย ที่กำหนดไว้ดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเตรียมงบประมาณในส่วนนี้สามารถจัดเตรียมได้ 3 ส่วน คือ งบประมาณปกติของหน่วยงานส่วนกลาง (ระดับกระทรวง และระดับกรม) งบประมาณจังหวัด งบประมาณของกลุ่มจังหวัด และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. งบประมาณปกติของหน่วยงานส่วนกลาง (ระดับกระทรวง และระดับกรม) ซึ่งหน่วยงานต่างๆ จะต้องเสนอของบประมาณ เพื่อปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เป็นภารกิจของหน่วยงานเป็นปกติประจำปี ในส่วนของงบประมาณที่จะดำเนินการรองรับมาตรการต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ คือ ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและลดผลกระทบ ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อม และการเตรียมการสำหรับยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน โดยให้หน่วยงานพิจารณานำแผน/โครงการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการและงบประมาณของหน่วยงาน เพื่อนำเข้าบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงาน เพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณดำเนินการตามกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ต่อไป

2. งบประมาณจังหวัดและงบประมาณของกลุ่มจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดควรพิจารณาเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการสาธารณภัยในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบด้วยการนำแผนงาน/โครงการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่จะสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด โดยการนำแผน/โครงการที่เห็นว่ามีจำเป็นบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณของกลุ่มจังหวัด เพื่อพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในส่วนของจังหวัดให้ดำเนินการต่อไป

3. งบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความสำคัญและพิจารณาเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการสาธารณสุขในเขตพื้นที่ของตน โดยการสนับสนุนและจัดหางบประมาณเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพ

4. การเตรียมการด้านงบประมาณจากแหล่งอื่นๆ เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข เช่น กรณีของการขอใช้งบประมาณเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกรณีของการขอใช้งบกลางเพื่อฟื้นฟูบูรณะภายหลังเกิดภัย เป็นเรื่องที่ได้รับผิดชอบการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแต่ละระดับทั้งระดับประเทศถึงระดับท้องถิ่นจะต้องมีการเตรียมการ โดยการเตรียมบุคลากร การศึกษากฎระเบียบและวิธีปฏิบัติ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ไว้ให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันทีและมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดเหตุการณ์สาธารณสุข เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยสามารถดำเนินการอย่างรวดเร็วและถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ หรือกรณีที่เป็นงบประมาณช่วยเหลือจากต่างประเทศตามความเห็นชอบของรัฐบาล

3.2 ด้านบุคลากร

1. จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขให้ครบถ้วนทุกหน้าที่ และกำหนดวิธีการปฏิบัติตามหน้าที่และขั้นตอนต่างๆ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องวางระบบการพัฒนาศักยภาพและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ดังกล่าวให้มีความรู้ ความสามารถในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข ชุดเผชิญสถานการณ์วิกฤติ ชุดปฏิบัติการหนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย เป็นต้น

2. จัดตั้งและฝึกอบรมอาสาสมัครด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข เพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ เช่น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) อาสาสมัครแจ้งเตือนภัย อาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย เป็นต้น

3. จัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่างๆ หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการจัดการภัยพิบัติหรือการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข หรือความรู้เกี่ยวกับวิชาเฉพาะด้านต่างๆ

3.3 ด้านการฝึกอบรม

1. กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติ กำหนดแผนและนโยบายการให้ความรู้ และการฝึกอบรม การประชาสัมพันธ์ด้านการป้องกันและบรรเทา

ธารณภัย จัดสรรงบประมาณให้การสนับสนุน ประเมินผล พัฒนาและประสานการให้ความรู้ และการฝึกอบรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนรวม

2 กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ดำเนินการตามแผนและนโยบายการให้ความรู้ และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และประชาชน

3 การให้ความรู้ และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และประชาชนเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีวิธีการปฏิบัติดังนี้

3.1 ประชาชนทั่วไป ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภัยประเภทต่าง ๆ ให้สามารถป้องกันและช่วยเหลือตนเองได้ ดังนี้

3.1.1 เผยแพร่ความรู้โดยการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชน

3.1.2 ให้การอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3.1.3 จัดกิจกรรมเชิงสาธิตในเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3.1.4 ส่งเสริมให้องค์กรภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3.2 อาสาสมัคร เป็นการฝึกอบรมประชาชนให้มีความรู้ในการป้องกันแฉ่งเตือน ปฏิบัติการระงับบรรเทาภัย เพื่อให้การจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้ประสบภัยที่ได้รับบาดเจ็บ มีการนำส่งสถานพยาบาลอย่างถูกวิธีระหว่างเหตุการณ์วิกฤตตลอดจนเฝ้าระวังสถานการณ์ให้กลับคืนสู่สภาพปกติ การจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นการบริหารจัดการสาธารณภัยที่นานาอารยประเทศถือเป็นหลักสากลที่ต้องจัดให้มีขึ้น เพราะเมื่อเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ขึ้นประชาชนผู้ประสบภัยมีเป็นจำนวนมากแต่เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ที่จะช่วยเหลือมีจำนวนไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีการจัดตั้งการสั่งใช้ และมีการเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง อาทิ การพัฒนาทักษะค้นหาและกู้ภัยที่เข้มแข็งเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3.3 เจ้าหน้าที่ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีความคุ้นเคย และมีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนให้มีการฝึกความพร้อม และพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยแบ่งเป็น **4** แบบ

3.3.1 การให้ความรู้และการฝึกอบรมเฉพาะหน้าที่สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละฝ่าย เพื่อความคุ้นเคยในการทำงาน

3.3.2 การฝึกอบรมเชิงสาธิตวิธีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นทดสอบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

3.3.3 การฝึกฝนการปฏิบัติงานของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ ตามขั้นตอนและสถานการณ์ป้องกันและบรรเทาภัยประเภทต่างๆ

3.3.4 การทดสอบความพร้อมในระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามสถานการณ์สมมติที่เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมปัจจุบันและอนาคตอันใกล้

3.4 การจัดทำรายงานผลการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การพัฒนาศักยภาพบุคลากรบรรลุผลตามที่กำหนดไว้

3.4 ด้านการเตรียมความพร้อมของชุมชน

การลดผลกระทบจากภัยพิบัติให้ได้มากที่สุดนั้น ชุมชนควรมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้นก่อนที่หน่วยงานภายนอกจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือ เหตุเพราะความเสียหายและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ ส่งผลกระทบโดยตรงกับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผลกระทบต่อการประกอบอาชีพ トラาบใดที่ไม่อาจโยกย้ายชุมชนออกจากพื้นที่เสี่ยงภัยได้ ไม่ว่าจะเป็นด้วยเพราะความรักถิ่นฐานบ้านเกิด หรือเพราะเป็นพื้นที่ทำกินแห่งเดียวหรือเพราะความขาดแคลนทุนทรัพย์ในการโยกย้ายถิ่นฐาน ที่ทำให้ประชาชนต้องดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน ทั้งๆ ที่รู้ว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย โดยให้ชุมชนหรือหมู่บ้านทุกแห่งมีการจัดองค์กรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นทั่วไปหรือมีขนาดเล็ก เพื่อให้พร้อมเผชิญเหตุการณ์เบื้องต้น ตามแนวทางดังนี้

1. การจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management: CBDRM) เป็นการเตรียมตนเองและเตรียมชุมชนให้มีความพร้อมที่จะเผชิญภัยพิบัติโดยได้รับผลกระทบน้อยที่สุด หรือสามารถอยู่ร่วมกับภัยได้อย่างสงบสุขและพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอกให้น้อยที่สุด ซึ่งการทำให้ชุมชนเข้มแข็งเตรียมพร้อมป้องกันภัยเป็นการเพิ่มศักยภาพชุมชนให้พึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง ตามแนวทางดังนี้

1.1 คนในชุมชนเกิดความตระหนัก (Public Awareness) และมีส่วนร่วม (People Participation) ในการแก้ไขปัญหาความเสี่ยงภัย ดังนี้

1.1.1 ติดตามข้อมูลข่าวสารการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) ผ่านสื่อต่างๆ เช่น การพยากรณ์อากาศ การประกาศแจ้งเตือนจากทางราชการถึงสถานการณ์ภัยที่จะเกิดขึ้นหรือการให้ความรู้ถึงความเสี่ยงภัยในพื้นที่

1.1.2 คนในชุมชนจะต้องตื่นตัว (Alert) ปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันประเมิน วิเคราะห์ ความอ่อนแอความเสี่ยงภัยของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เช่น

- มีพื้นที่ใดเสี่ยงภัย ครอบครัวยุคใดจะได้รับความเดือดร้อน
- สถานที่สำคัญใดบ้างจะประสบภัย

- สถานที่ประกอบอาชีพ เช่น กระจกปลา เรือสวนไร่นา ฟาร์ม
ปศุสัตว์ของใครบ้างจะได้รับความเสียหาย และอื่นๆ เป็นต้น

1.2 ชุมชนมีระบบข้อมูลและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ซึ่งการมีข้อมูลจะนำไปสู่การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน ดังนี้

1.2.1 เมื่อชุมชนตระหนักถึงภัยและร่วมกันวิเคราะห์ความ
ล่อแหลมเบื้องต้นแล้ว ชุมชนจะต้องสำรวจข้อมูลต่างๆ เพื่อประเมินความเสี่ยงภัย เช่น สำรวจข้อมูล
พื้นฐานของชุมชน ข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจ ข้อมูลการเกิดภัยพิบัติในชุมชนย้อนหลังและความ
เสียหายที่เคยเกิดขึ้น และระบุพื้นที่ที่เคยเกิดภัยลงในแผนที่ชุมชน เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปวิเคราะห์
ความล่อแหลมที่อาจจะเกิดขึ้นได้กับชุมชน

1.2.2 การที่ชุมชนจะต้องวิเคราะห์ความล่อแหลมก็เพื่อต้องการ
ให้ชุมชนทราบว่า หากมีการเกิดภัยขึ้นอีกจะมีบุคคลใดในชุมชนที่มีความล่อแหลมต่อชีวิต ร่างกาย
ทรัพย์สิน หรือจะมีสิ่งใดบ้างที่จะเสียหายจากภัยพิบัติ จากนั้นจะต้องให้มีการสำรวจความสำคัญใน
การช่วยเหลือขนย้าย อพยพ เช่น เด็ก คนชรา คนพิการ สตรีมีครรภ์ จะต้องอยู่ในลำดับแรกของการ
อพยพเคลื่อนย้าย และร่วมกันวิเคราะห์ว่าควรจะลดความเสี่ยง หรือลดโอกาสการนำจะเกิดภัยพิบัติ
ได้โดยวิธีใดบ้าง

1.2.3 เมื่อชุมชนได้ข้อมูลความเสี่ยงภัยแล้ว ให้นำแผนที่ชุมชนมา
จัดทำแผนที่เสี่ยงภัย (**Risk Map**) และแผนที่ปลอดภัย (**Safety Map**) ซึ่งจะต้องมีข้อมูลจุดรวมพล
เส้นทางอพยพ และให้ชุมชนประเมินขีดความสามารถในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมา
เตรียมการไว้ให้พร้อมเมื่อเกิดภัย

1.2.4 ชุมชนรวบรวมข้อมูลของชุมชน แผนที่เสี่ยงภัย แผนที่
ปลอดภัย ทรัพยากรของชุมชน และผลของการประเมินความเสี่ยงเพื่อจัดทำเป็นแผนการป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน

1.3 ชุมชนจัดตั้งองค์กรชุมชนและอาสาสมัครเป็นอนุกรรมการฝ่าย
ต่างๆ เช่น “มิสเตอร์เตือนภัย” ตามแนวทางดังนี้

1.3.1 กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้แผนการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยของชุมชนได้รับการปฏิบัติตามแผนและกิจกรรมต่างๆ คือ คนในชุมชน ดังนั้น
จึงมีความจำเป็นต้องจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการแบ่ง
หน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยอาจใช้โครงสร้างของคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอยู่แล้วมาบริหาร
จัดการ หรืออาจจัดตั้งขึ้นใหม่ในรูปแบบคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชุมชน และชุมชน
จะต้องมีคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ เช่น คณะอนุกรรมการฝ่ายอำนวยความสะดวก คณะอนุกรรมการฝ่าย

บรรเทาทุกข์และฟื้นฟูบูรณะ โดยมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทำหน้าที่เป็นอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะเป็นอาสาสมัครเตือนภัย “มิสเตอร์เตือนภัย” และอาสาสมัคร “กู้ชีพกู้ภัย”

1.3.2 ชุมชนจะต้องมีสถานที่จัดตั้งเป็น “ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน” มีบุคลากรที่รับผิดชอบจากฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ดูแลบริหารงานและเก็บรักษาเครื่องมืออุปกรณ์แจ้งเตือนภัย อุปกรณ์เสียงตามสาย อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัย ซึ่งอาจใช้ศาลาประชาคมหมู่บ้านที่มีอยู่แล้ว เป็นศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชนก็ได้

1.4 ชุมชนมีการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุและการอพยพประชาชนเมื่อชุมชนมีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน และองค์กรชุมชน คือคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ปฏิบัติภารกิจหรือดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนฯ แล้ว กิจกรรมสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การนำแผนไปฝึกซ้อม ฝึกปฏิบัติให้สมาชิกในชุมชนได้ปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน โดยเฉพาะแผนการแจ้งเตือนภัย การสื่อสาร การจำลองสถานการณ์แล้วฝึกซ้อมเสมือนเกิดเหตุการณ์สาธารณภัยขึ้นจริง การทดสอบระยะเวลาด้านต่างๆ เพื่อค้นหาข้อบกพร่องที่ควรนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับชุมชนมากยิ่งขึ้น และพัฒนาแผนให้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน เป็นการเสริมสร้างจิตความสามารถของชุมชนตามหลักการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน ซึ่งชุมชนจะต้องมีการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มทักษะความชำนาญเป็นระยะๆ อย่างน้อยควรมีการฝึกซ้อมแผนปีละ 2 ครั้ง

1.5 ชุมชนมีการประสานขอความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณในการจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำชุมชนตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 20 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ (คือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา) โดยผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยความสะดวกท้องถิ่น และมีปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยความสะดวกท้องถิ่น รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน แล้วรายงานให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ ดังนั้น อำนาจหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมป้องกันภัย การบรรเทา ฟื้นฟูช่วยเหลือผู้ประสบภัยจึงเป็นภารกิจโดยตรงของเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและเมืองพัทยา นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัด มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ดังนั้น การเสริมสร้างจิตความสามารถของชุมชนให้มีความเข้มแข็งเตรียมพร้อมป้องกันภัยจึงเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่

รับผิดชอบพื้นที่ชุมชนนั้น ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จะต้องพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ทั้งประเภทการเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัย การกู้ภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

1.6 ชุมชนมี “ทีมกู้ชีพกู้ภัย” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พร้อมปฏิบัติงานเข้าช่วยเหลือชุมชนได้ทันทีที่เกิดภัย ค้นหาและช่วยชีวิตผู้ประสบภัยเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่สุด ในการช่วยเหลือ บรรเทาภัย คณะอนุกรรมการฝ่ายกู้ภัยและช่วยชีวิตควรจะต้องจัดให้มีอาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย ซึ่งเป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนที่ประสบภัย โดยขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งบุคลากรอาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัยเข้าอบรมตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย (One Tambon One Search And Rescues Team: OTOS) ที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจัดฝึกอบรม แล้วจัดให้มีการฝึกซ้อม ฝึกปฏิบัติหน้าที่ให้พร้อมเผชิญเหตุ และจะต้องให้มีการสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ไว้ประจำกายและประจำทีมกู้ชีพกู้ภัยด้วย

1.7 ชุมชนมีเครือข่ายกับภายนอกชุมชนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

1.7.1 เนื่องจากสาธารณภัยนั้นวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ชุมชนจำเป็นจะต้องมีเครือข่ายเพื่อการร้องขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชน และประสานงานติดต่อขอความช่วยเหลือทั้งในห้วงเวลาเตรียมพร้อมป้องกันภัยก่อนเกิดเหตุ การปฏิบัติระงับบรรเทาภัยในขณะเกิดเหตุ และการช่วยเหลือสงเคราะห์ฟื้นฟูผู้ประสบภัยหลังจากเกิดเหตุสาธารณภัย

1.7.2 การจัดเตรียมระบบเตือนภัย เพื่อเป็นการเตรียมการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า โดยอาสาสมัครและเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยในระดับชุมชน โดยใช้ระบบสื่อสารหรือเครื่องมือแจ้งเตือนภัยของชุมชน เช่น เสียงตามสาย วิทยุ หอกระจายข่าว ไซเรนเตือนภัยแบบมือหมุน โทรโข่ง นกหวีด หรือสัญญาณเสียงที่กำหนดใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยประจำหมู่บ้าน หรือตำบล

1.7.3 การจัดเตรียมยานพาหนะ เครื่องมือ และอุปกรณ์ เพื่อให้ชุมชนสามารถเผชิญภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้จัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นพื้นฐานสำหรับชุมชนดังนี้

1. ติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำฝน
2. ติดตั้งไซเรน/เครื่องไซเรนแบบมือหมุน
3. สร้างหอเตือนภัย
4. จัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือกู้ชีพกู้ภัยสำหรับทีมกู้ภัย

ประจำตำบลให้เพียงพอ

5 จัดหายานพาหนะที่จำเป็นเพื่อการกู้ภัยสำหรับชุมชน

35 ด้านการจัดระบบปฏิบัติการฉุกเฉิน

เพื่อให้การเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ ให้เตรียมระบบการปฏิบัติการฉุกเฉิน ดังนี้

1. จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินและแผนสำรองของหน่วยงาน และมีการซักซ้อม ตั้งแต่ยามปกติ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติได้ทันที เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น

2. จัดเตรียมระบบการติดต่อสื่อสารหลักและสื่อสารสำรองระหว่างหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดจนการติดต่อสื่อสารภายในขององค์กรต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. กำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น การส่งวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ รวมถึงการกระจายข่าวในท้องถิ่น เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เพื่อให้สาธารณชนรับทราบเหตุการณ์ที่เป็นจริงและทันเหตุการณ์

4. จัดเตรียมระบบการแจ้งเตือนภัยและส่งสัญญาณเตือนภัยให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับทราบล่วงหน้าถึงภัยที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถเตรียมการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินให้ปลอดภัยได้ทันเวลา

5. จัดเตรียมเส้นทางอพยพและจัดเตรียมสถานที่หลบภัยสำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่

6. จัดระบบการแพทย์ฉุกเฉิน เพื่อให้การปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉินสามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

7. กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย รวมทั้งการควบคุม การจราจรและการสัญจรภายในเขตพื้นที่

8. จัดระบบการรับบริจาคและการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยดำเนินไปได้อย่างทั่วถึง เพียงพอ และเป็นธรรม

36 ด้านเครื่องจักรกล ยานพาหนะ และเครื่องมืออุปกรณ์

1. จัดเตรียมเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อมใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภัย

2. จัดทำบัญชีเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อบูรณาการการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3 พัฒนาเครื่องจักรกล เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ด้านสาธารณภัยให้ทันสมัย และใช้งานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ภัยพิบัติ

37 ด้านพลังงาน

1. จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงสำรองไว้ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานใน สถานการณ์ฉุกเฉิน

2 จัดหาแหล่งพลังงานสำรองสำหรับการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน

38 ด้านการสื่อสาร

ปัจจุบันหน่วยงานส่วนใหญ่จะมีระบบสื่อสารใช้งานกันอยู่แล้ว แต่เมื่อเกิด สาธารณภัยขึ้น จำเป็นต้องมีการบูรณาการระบบการสื่อสารให้มีเอกภาพ สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ ตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับเขต ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ไปจนถึงระดับพื้นที่ โดยมีการกำหนด ช่องทางการสื่อสารกลาง และมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางสำหรับ เชื่อมต่อระบบสื่อสารต่างๆ เข้าด้วยกัน ส่งผ่านข้อมูลถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว โดย จัดแบ่งประเภทระบบสื่อสารเพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

1. ระบบการสื่อสาร ประกอบด้วย

1.1 ระบบสื่อสารหลัก คือ ระบบสื่อสารที่มีใช้งานโดยทั่วไปของ หน่วยงานต่างๆ เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน กับประชาชน ซึ่งทุกหน่วยงานต้องจัดเตรียมไว้ให้พร้อมใช้ติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลาและเข้าถึง ข้อมูลที่จำเป็นในการบริหารจัดการสาธารณภัยอย่างทั่วถึง

1.2 ระบบสื่อสารรอง คือ ระบบสื่อสารที่มีใช้โดยทั่วไป และใช้งาน ควบคู่กับระบบสื่อสารหลัก เป็นช่องทางเสริมในการติดต่อสื่อสาร โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องจัดให้มีระบบการสื่อสารรองให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างทั่วถึง

1.3 ระบบสื่อสารสำรอง คือระบบสื่อสารที่จัดเตรียมสำรองไว้ใช้ ทดแทนในกรณีระบบสื่อสารหลักไม่สามารถใช้งานได้

2. อุปกรณ์การสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย ระบบโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบ **Call Center** ระบบแจ้งเหตุ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระบบสื่อสารผ่าน ดาวเทียม/ชุดโมบายยูนิท ระบบวิทยุกระจายเสียง ระบบวิทยุสื่อสารข่ายต่างๆ ทั้งข่ายวิทยุสื่อสาร ราชการ ข่ายวิทยุสมัครเล่น ข่ายวิทยุเอกชน **Trunk Radio** โทรศัพท์เคลื่อนที่ สถานีวิทยุชุมชน รถสื่อสาร ดาวเทียม หอเตือนภัย และระบบกระจายเสียงตามสาย

3 หน่วยปฏิบัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1 สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมการปกครอง บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ทำหน้าที่เป็นศูนย์การสื่อสารของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

3.2 ศูนย์สื่อสารเขตหรือสถานีสื่อสารจังหวัดของสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย ศูนย์สื่อสารภูมิภาคหรือสถานีวิทยุของที่ทำกรปกครองจังหวัดของกรมการปกครอง และชุมสายโทรศัพท์ประจำจังหวัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์สื่อสารของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำหรับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้จัดตั้งศูนย์สื่อสารของหน่วยงานเพื่อติดต่อสื่อสารกับหน่วยเหนือและหน่วยข้างเคียง

3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย จัดตั้งศูนย์สื่อสารของหน่วยงาน เพื่อติดต่อสื่อสารกับกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่แล้วแต่กรณี

4 แนวทางการปฏิบัติ

4.1 ในภาวะปกติ

4.1.1 จัดเตรียมระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารสำรอง และให้ตรวจสอบอุปกรณ์ระบบสื่อสารให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

4.1.2 จัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานเครือข่ายที่ใช้ติดต่อสื่อสารในพื้นที่ไว้ให้พร้อม ตลอดจนปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4.1.3 จัดทำแผนการติดต่อสื่อสารสำหรับใช้งานเมื่อเกิดสาธารณภัยและควรมีฝึกซ้อมแผนการใช้ระบบสื่อสารควบคู่กับการซ้อมแผนด้านอื่นๆ เป็นประจำ

4.1.4 จัดเตรียมช่องทางสื่อสารสำหรับใช้ติดต่อสื่อสารประสานงานกับหน่วยงานหลักเมื่อเกิดเหตุวิกฤตหรือภัยพิบัติ

4.1.5 ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดเตรียมระบบสื่อสารไว้ให้พร้อมใช้งานเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติได้อย่างรวดเร็ว

4.1.6 ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานกลางในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานในสังกัด และหน่วยงานที่มีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยจัดเตรียมระบบสื่อสารให้พร้อมตลอด 24 ชั่วโมง สำหรับใช้ติดต่อสื่อสารเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นได้ทันที

41.7 ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดตั้งศูนย์สื่อสารเพื่อรองรับการเชื่อมต่อระบบสื่อสารทุกระบบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในเขตพื้นที่และเขตพื้นที่ที่เกิดภัย

42 ในภาวะวิกฤตหรือเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติ

421 ให้หน่วยปฏิบัติดำเนินการดังนี้

1. จัดตั้งระบบสื่อสารกลางสำหรับใช้ติดต่อประสานงานกับกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ และติดต่อประสานงาน/สั่งการกับหน่วยปฏิบัติการส่วนหน้า หน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ให้สามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้ตลอด **24** ชั่วโมง ทั้งระบบสื่อสารหลักและระบบสื่อสารรอง

2. จัดตั้งระบบสื่อสารในหน่วยปฏิบัติการส่วนหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เกิดเหตุ หรือพื้นที่ใกล้เคียงสำหรับใช้ติดต่อสื่อสารกับกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

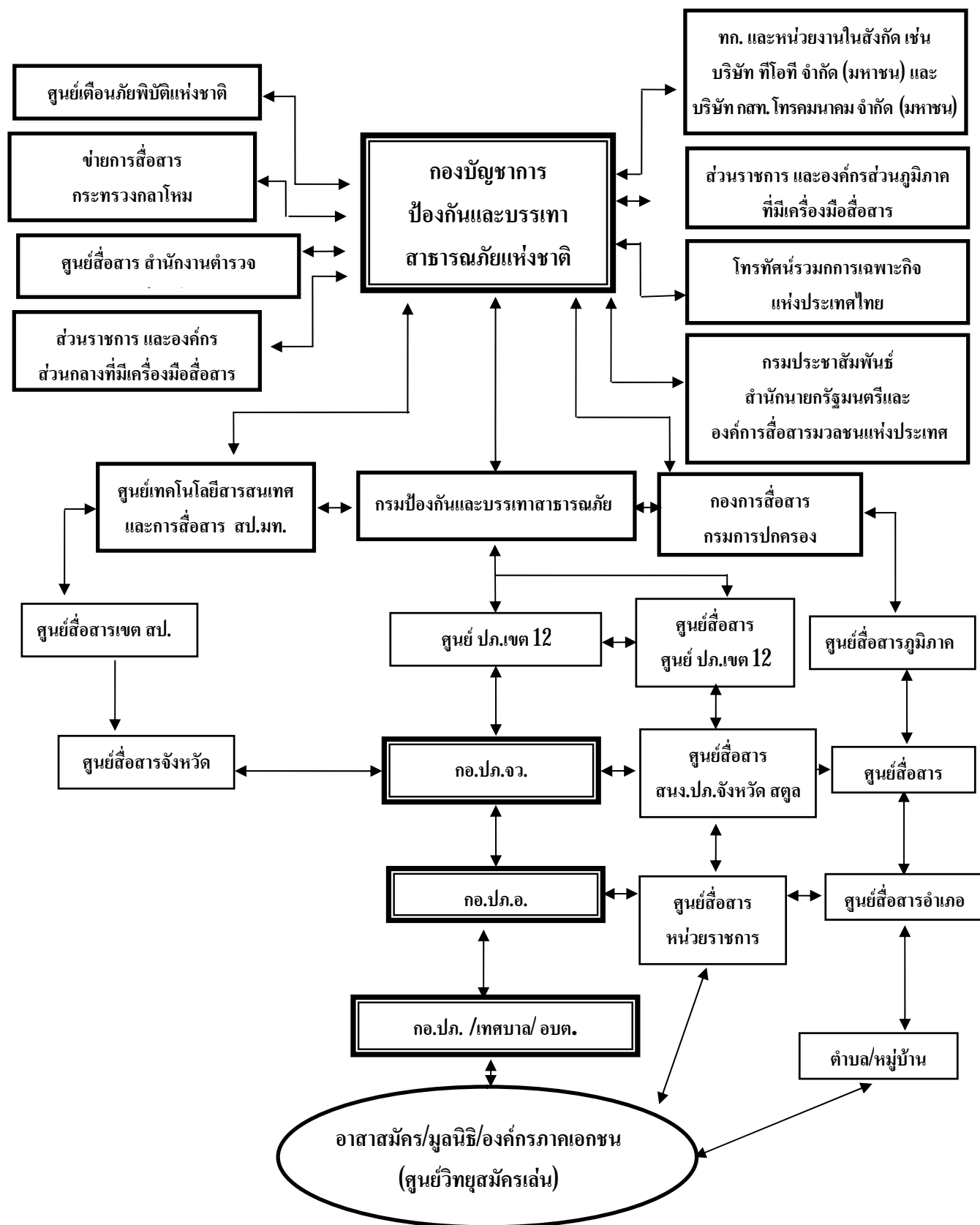
3. จัดชุดสื่อสารเคลื่อนที่ปฏิบัติงานร่วมกับชุดปฏิบัติงานกู้ภัย/ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่

4. ในกรณีที่ระบบสื่อสารหลักในพื้นที่เกิดภัยล้มเหลวไม่สามารถใช้งานได้บางส่วนหรือทั้งหมด ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดระบบสื่อสารสำรองไปติดตั้งใช้งานในพื้นที่เกิดเหตุหรือพื้นที่ใกล้เคียงและบูรณาการให้ใช้งานได้โดยเร็ว

422 ให้หน่วยอื่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

1. หน่วยงานในระดับกระทรวงที่มีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ร่วมปฏิบัติงานใช้ศูนย์สื่อสารของหน่วยงานในการติดต่อสื่อสารกับ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง

2. หน่วยงานในพื้นที่ที่มีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ร่วมปฏิบัติงานให้ใช้ศูนย์สื่อสารของหน่วยงานในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานต้นสังกัดและกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่

ภาพประกอบ 2 ผังการติดต่อสื่อสารในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล (2553)

3.9 ด้านการฝึกซ้อมแผน

การฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีความสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการแผนและแนวทางปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ประสานสอดคล้องกัน เมื่อจำเป็นต้องระดมความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วน เพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาเร่งด่วน ดังนั้นกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับต่างๆ ควรทำการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามแนวทางดังนี้

1. กำหนดประเภทการฝึกซ้อมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เสี่ยงภัย และสอดคล้องกับแผนเฉพาะกิจที่จัดทำขึ้น ประเภทการฝึกซ้อมแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 การฝึกซ้อมแผนบนโต๊ะ (Table Top Exercise) การฝึกซ้อมรูปแบบนี้ มีการกำหนดแบบจำลองสถานการณ์บนโต๊ะภายในห้องประชุมหรือสถานที่เดียวกัน และมีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้สาดิและสั่งการในการปฏิบัติตามสถานการณ์สมมติ ซึ่งจะให้ผู้ร่วมการฝึกซ้อมเข้าใจและเข้าถึงสถานการณ์ในภาพรวม โดยไม่ต้องมีการเคลื่อนกำลังพลเต็มรูปแบบจริงๆ

1.2 การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่ (Functional Exercise) เป็นการฝึกซ้อมที่มีขอบเขตเจาะจงตามหน้าที่หรือกระบวนการในรายละเอียด มุ่งเน้นคนละส่วนหรือขอบเขตใดขอบเขตหนึ่งของแผน โดยเฉพาะ การฝึกซ้อมรูปแบบนี้ทำให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงรายละเอียดตามหน้าที่นั้น การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่นี้อาจเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งในการเตรียมการสำหรับการฝึกซ้อมอย่างเต็มรูปแบบ

1.3 การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full - scale Exercise) เป็นการฝึกซ้อมที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมจากหลายฝ่ายและหลายระดับ การฝึกซ้อมรูปแบบนี้สามารถทดสอบกระบวนการสำคัญๆ ความคล่องตัวของปฏิบัติการ การเชื่อมโยงของกระบวนการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ารับการฝึกซ้อม การประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการเตรียมความพร้อมของประชาชน

2 การเตรียมการฝึก

2.1 การกำหนดสถานที่และเลือกรูปแบบการฝึกซ้อม

2.2 จัดทำโครงการและงบประมาณการฝึกซ้อม

2.3 แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินการฝึกซ้อม

2.4 กำหนดสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์สมมติ

2.5 ประชุมเตรียมการก่อนการฝึกซ้อม

2.6 จัดเตรียมสถานที่ จัดนิทรรศการ และประชาสัมพันธ์

3. ดำเนินการฝึกซ้อมตามที่ได้เตรียมการไว้

4. ประเมินผลการฝึกซ้อม

5. รายงานผลการฝึกซ้อม

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาคม ใจแก้วและคณะ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงนโยบายเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย:กรณีศึกษาน้ำท่วมเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ การศึกษา สาเหตุที่ทำให้ น้ำท่วมหาดใหญ่มีความรุนแรง ศึกษาปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยและสุดท้าย คือ การศึกษาแนวทางป้องกันและบรรเทาอุทกภัย วิธีการศึกษาใช้ทั้งรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้สถานการณ์อุทกภัยมีความรุนแรง ประกอบด้วยสาเหตุทางธรรมชาติกับการกระทำของมนุษย์ ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดนโยบาย เรื่องนี้ยังเป็นรูปธรรม คือ ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ปัจจัยด้านความรุนแรงของอุทกภัย ปัจจัยด้านประชาชน และปัจจัยด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ การดำเนินการของหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อป้องกันและแก้ไขสถานการณ์การเกิดอุทกภัยยังไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งในช่วงระยะการเกิดน้ำท่วมและหลังจากน้ำลด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการสั่งการที่ยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง ไม่ได้ยึดระเบียบปฏิบัติ ข้อเสนอแนะ จึงเน้นให้ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหาร โดยกระจายอำนาจสู่ระดับตำบลให้เข้ามา มีบทบาทมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันภาคประชาชนต้องได้รับการสนับสนุนให้เข้ามา มีบทบาทในกระบวนการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยอย่างแท้จริง และสุดท้ายก็คือ การเตรียมแผน โครงการที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงในสถานการณ์จริง และให้ข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คือ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างศูนย์อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยต้องทบทวนดูว่าที่ผ่านมา โครงสร้างการบริหารมีบทบาทและมีประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยมากน้อยเพียงใด พบบทบาทหน้าที่ของศูนย์ระดับภาคค่อนข้างน้อย การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกับระดับพื้นที่ จึงต้องทบทวนบทบาทของหน่วยงานถึงความจำเป็นที่จะให้มีต่อไปจะคุ้มค่าหรือไม่ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างส่วนนี้ จึงจำเป็นต้องดำเนินการด้วยระยะหนึ่ง

สำเร็จ วงศ์มณีวรรณ (2549) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจของข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระดับความรู้ความเข้าใจของข้าราชการ

องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดยะลาต่อบทบาทหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดยะลา อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดยะลา ด้านอายุ (ช่วง) สถานภาพสมรส ระดับชั้นทางราชการ (ซี) แผนกที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดยะลา ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ รายได้ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่รับราชการ และระยะเวลาที่รับราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดยะลา

กรอบแนวคิด

การดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล
<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการบริหารจัดการ 2. ด้านงบประมาณ 3. ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย 4. ด้านบุคลากร

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล ผู้วิจัยนำเสนอแบบแผนวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูลประกอบด้วย เทศบาล 7 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง รวมทั้งสิ้น 41 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานดังกล่าวโดยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งรับผิดชอบภารกิจด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานดังกล่าว หน่วยงานละ 1 คน รวมเป็น 41 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อมูล 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดในพื้นที่

ตอนที่ 2 ข้อมูลความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในส่วนของความพร้อมนั้นเนื่องจากเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัจจัยหลายอย่างที่ไม่เท่าเทียมกัน ผู้วิจัยจึงได้จำแนกข้อมูลออกเป็นประเภทคือ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนทั้ง 4 ด้าน ทั้งหมด 24 คะแนน ดังนี้คือ

1. ด้านการบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แบ่งออกเป็น 3 ข้อ รวม 5 คะแนน ดังนี้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะได้รับคะแนนคือ มี 3 กิจกรรมที่ตรงกัน โดยการอ้างอิงจากสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ หากมีความเสี่ยงจากสาธารณภัยใดต้องมีแผนป้องกันฯและการซ้อมแผนป้องกันฯ จึงจะมีความพร้อม คะแนนในข้อนี้กำหนดไว้ 3 คะแนน ดังนี้

สาธารณภัยที่เสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่	}	มี 3 กิจกรรมที่ตรงกัน
มีแผนการป้องกัน ฯ		
มีการซ้อมแผนป้องกัน ฯ		

สามารถจำแนกการให้คะแนนได้ดังนี้

1.1.1 มี 3 กิจกรรมที่ตรงกันครบตามจำนวนสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ หมายถึง ได้คะแนน 3 คะแนน

1.1.2 มี 3 กิจกรรมที่ตรงกัน แต่ไม่ครบตามจำนวนสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ หมายถึง ได้คะแนน 1 คะแนน

1.1.3 ไม่มี 3 กิจกรรมที่ตรงกันเลย หมายถึง ได้คะแนน 0 คะแนน

1.2 กำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดคะแนนไว้ 1 คะแนน

มี หมายถึง ได้คะแนน 1 คะแนน

ไม่มี หมายถึง ได้คะแนน 0 คะแนน

1.3 จัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ/เครือข่ายเอกชน/อื่นๆ, จัดทำผัง/รายชื่อ/เบอร์โทรศัพท์/วิทยุสื่อสาร ในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่ กำหนดคะแนนไว้ 1 คะแนน

มี หมายถึง ได้คะแนน 1 คะแนน

ไม่มี หมายถึง ได้คะแนน 0 คะแนน

2 ด้านการใช้จ่ายงบประมาณการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แบ่งออกเป็น 8 ข้อ กำหนดคะแนนไว้ 8 คะแนน ดังนี้

มี หมายถึง ได้คะแนน 1 คะแนน

ไม่มี หมายถึง ได้คะแนน 0 คะแนน

3 ด้านการมีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามความเสี่ยงที่เกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ และสภาพภูมิประเทศ และเนื่องจากจากมาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มิได้บังคับว่าต้องมีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย แต่ได้ให้แนวทางไว้ว่าควรจัดให้มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐาน สำหรับใช้ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ จึงได้กำหนดคะแนนไว้ 1 คะแนน ดังนี้

มีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย ตั้งแต่ 1 ชนิดขึ้นไป หมายถึง ได้คะแนน 1 คะแนน

ไม่มีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย หมายถึง ได้คะแนน 0 คะแนน

4 ด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มี 12 ข้อ กำหนดคะแนนไว้ 12 คะแนน

มี หมายถึง ได้คะแนน 1 คะแนน

ไม่มี หมายถึง ได้คะแนน 0 คะแนน

ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีคะแนนความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสูงสุดคือ 24 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 0 คะแนน ต่อจากนั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งระดับการเตรียมความพร้อมออกเป็น 3 ระดับ

โดยคำนวณแบ่งช่วงการเตรียมความพร้อมดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{24 - 0}{3} = 8$$

แบ่งระดับคะแนนได้ดังนี้

คะแนน	0 ถึง 8	หมายถึง มีความพร้อมต่ำ
คะแนน	9 ถึง 16	หมายถึง มีความพร้อมปานกลาง
คะแนน	17 ถึง 24	หมายถึง มีความพร้อมสูง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเตรียมความพร้อม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด นำเสนอโดยการจัดกลุ่มความคิดเห็น

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคู่มือมาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ โครงการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามและดำเนินการสร้างแบบสอบถามภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่าน ที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถามว่าตรงจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา จำนวน 10 แห่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยเครื่องมือ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และดำเนินการเก็บข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่หรือข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล 41 แห่ง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมดมาวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Product and Service Solutions for Window Version 16.0) โดยมีค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 หาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไป และอธิบายความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล

ตอนที่ 2 หาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล ประกอบด้วย เทศบาล 7 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง รวมทั้งสิ้น 41 แห่ง โดยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งรับผิดชอบภารกิจด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานดังกล่าว หน่วยงานละ 1 คน รวมเป็น 41 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ผลการวิเคราะห์สาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดในพื้นที่ และความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล ประกอบด้วย เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงดังตาราง 10

ตาราง 10 จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลปัจจัยพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน อปท.	%
เทศบาลเมือง	1	24
เทศบาลตำบล	6	14.3
องค์การบริหารส่วนตำบล	34	81.0
รวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	41	100.0

จากตาราง 10 ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (ร้อยละ 81) รองลงมาเป็นเทศบาลตำบลและเทศบาลเมือง รวมเป็น 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์สาธารณสุขภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ และความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล

1. ข้อมูลสาธารณสุขภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสตูล โดยเรียงลำดับจากมีความเสี่ยงมากไปมีความเสี่ยงน้อย แสดงดังตาราง 11

ตาราง 11 จำนวน และร้อยละ ข้อมูลสาธารณสุขภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสตูล

สาธารณสุขภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	เทศบาล/อบต. (N=41)	
	N	%
ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ	40	97.6
ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (วัตภัย)	39	95.1
ภัยแล้ง	38	92.7
ภัยจากอัคคีภัย	37	90.2
ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง	35	85.4
อุทกภัยและดินโคลนถล่ม	33	80.5
ภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด	32	78.0
ภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ	29	70.7
ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน	16	39.0
ภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ	14	34.1
ภัยจากหลุมยุบ	7	17.1
ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย	5	12.2
ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์	4	9.8
ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม	-	-

จากตาราง 11 สำหรับสาธารณสุขภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นมากที่สุดอันดับ 1 คือ ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ มีโอกาสเกิดขึ้นในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูงที่สุด (ร้อยละ 97.6) อันดับ 2 คือ ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (วัตภัย) มีโอกาสเกิดขึ้น 39 แห่ง คิดเป็น (ร้อยละ 95.1) อันดับ 3 คือ ภัยแล้ง มีโอกาสเกิดขึ้นใน 38 แห่ง คิดเป็น (ร้อยละ 92.7) สาธารณภัยที่เสี่ยงน้อยที่สุดหรือไม่เกิดคือภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

2. ข้อมูลความพร้อมด้านการบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย สาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ โดยจำแนกเป็นสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดสาธารณภัยที่แตกต่างกันจึงมีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, การซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการอพยพและแนวทางการช่วยเหลือ ที่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความเสี่ยงที่จะเกิดสาธารณภัยใด ขึ้นในพื้นที่ก็ควรจะมีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและต้องมีการซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้นด้วยจึงจะถือว่ามีความพร้อม และจากข้อสรุปดังกล่าวหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและมีการซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ถือว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับสูง ข้อมูลที่นำเสนอจึงจำแนกเป็นรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้กำหนดหมายเลขเพื่อแทน สาธารณภัยต่างๆ ในตารางที่ 12 และ 13 ดังนี้

- (1) หมายถึง อุทกภัยและดินโคลนถล่ม
- (2) หมายถึง ภัยแล้ง
- (3) หมายถึง ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (วาตภัย)
- (4) หมายถึง ภัยจากหลุมยุบ
- (5) หมายถึง ภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ
- (6) หมายถึง ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน
- (7) หมายถึง ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม
- (8) หมายถึง ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์
- (9) หมายถึง ภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด
- (10) หมายถึง ภัยจาก โรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ
- (11) หมายถึง ภัยจากอัคคีภัย
- (12) หมายถึง ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง
- (13) หมายถึง ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย
- (14) หมายถึง ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตาราง 12 จำนวน ร้อยละ สาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสตูล , แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , การซ่อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาล

รายชื่อเทศบาล	สาธารณภัย														รวม
	เกิดจากธรรมชาติ										การกระทำ				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
เมืองสตูล															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	/	6
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	5
ซ่อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	-	2
ตำบลฉลุง															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	/	/	/	/	/	/	/	10
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ่อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตำบลเจ๊ะบิลัง															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	-	/	/	-	/	/	-	-	/	/	/	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	-	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ซ่อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ตำบลกำแพง															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	-	/	-	-	-	-	-	-	/	/	/	/	/	7
มีแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	2
ซ่อมแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	-	3
ตำบลทุ่งหว้า															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	-	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	3
ซ่อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	1

ตาราง 12 (ต่อ)

รายชื่อเทศบาล	สาธารณสุข														รวม
	เกิดจากธรรมชาติ										การกระทำของมนุษย์				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
ตำบลควนโดน															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	/	-	-	/	/	/	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	3
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	-	2
ตำบลคลองขุด															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	/	6
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	2
% ของความเสี่ยงจะเกิดภัย ขึ้นในพื้นที่	85.7	85.7	100	-	14.2	42.8	-	14.2	57.1	71.4	100	85.7	28.5	7	
% ของการมีแผนป้องกันฯ	57.1	57.1	28.5	-	-	-	-	-	-	-	71.4	-	-	14.2	
% ของการซ้อมแผนป้องกันฯ	28.5	-	-	-	14.2	-	-	-	-	-	85.7	28.5	-	-	

จากตาราง 12 พบว่า เทศบาลตำบลกำแพง ได้ให้ความสำคัญในการมีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการอพยพและแนวทางการช่วยเหลือ จำนวน 2 สาธารณภัย ซึ่งมากกว่าเทศบาลอื่นๆ

ตาราง 13 (ต่อ)

รายชื่อองค์การบริหาร ส่วนตำบล	สาธารณสุข														รวม
	เกิดจากธรรมชาติ										การกระทำ				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
เจ๊ะบิลัง															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	-	/	/	-	/	/	-	/	/	-	/	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	-	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เกาะสาหร่าย															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	-	/	/	-	/	-	-	-	-	/	/	-	-	/	6
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ปยู															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	-	/	/	-	/	/	-	-	/	/	/	-	-	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/	-	-	2
ตันหยงโป															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	-	-	/	-	/	/	-	/	/	-	/	/	-	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ตำมะลัง															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	-	-	/	-	/	-	-	-	/	-	-	/	-	/	5
มีแผนการป้องกันฯ	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ละงู															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	/	/	/	-	-	/	/	/	/	/	/	12
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	4
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	-	2

ตาราง 13 (ต่อ)

รายชื่อองค์การบริหาร ส่วนตำบล	สาธารณสุข														รวม
	เกิดจากธรรมชาติ										การกระทำ				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
กำแพง															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	/	-	-	-	-	/	-	/	/	-	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
เขาขาว															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	-	/	-	/	-	-	/	6
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
น้ำผุด															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	/	-	-	/	/	/	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ปากน้ำ															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	/	-	-	/	/	/	/	/	-	/	10
มีแผนการป้องกันฯ	-	/	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
แหลมสน															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	/	-	-	-	-	/	/	-	-	/	7
มีแผนการป้องกันฯ	-	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทุ่งหว้า															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	/	-	-	/	/	/	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	3
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	1

ตาราง 13 (ต่อ)

รายชื่อองค์การบริหาร ส่วนตำบล	สาธารณสุข														รวม
	เกิดจากธรรมชาติ										การกระทำ				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
ป่าแกบ่อหิน															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	/	-	/	-	-	/	/	/	/	-	/	10
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
นาทอน															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	/	-	-	-	/	/	/	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	4
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทุ่งบุหลัง															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	/	-	-	-	/	/	/	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ขอนแก่น															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	-	/	/	-	/	-	-	-	/	/	/	/	-	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	-	/	/	-	/	-	-	-	-	-	-	/	/	-	5
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ควนกาหลง															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	/	/	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	4
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	2
อุไคเจริญ															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	/	-	-	/	-	/	/	-	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	4
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	1

ตาราง 13 (ต่อ)

รายชื่อองค์การบริหาร ส่วนตำบล	สาธารณสุข														รวม
	เกิดจากธรรมชาติ										การกระทำ				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
ทุ่งนุ้ย															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	/	-	-	/	/	/	/	/	/	10
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	-	5
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	2
ท่าแพ															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	/	-	-	-	/	/	/	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
แปะระ															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	-	/	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-	/	4
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ท่าเรือ															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	-	-	/	/	/	-	/	7
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สาคร															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	/	/	-	-	/	/	-	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	4
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ควนโดน															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	-	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	4
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	1

ตาราง 13 (ต่อ)

รายชื่อองค์การบริหาร ส่วนตำบล	สาธารณสุข														รวม
	เกิดจากธรรมชาติ										การกระทำ				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
กวนสตอ															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	-	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ย่านซื่อ															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	-	/	/	/	-	-	/	7
มีแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
วังประจัน															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	/	-	-	-	-	/	/	/	/	-	/	9
มีแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปาล์มพัฒนา															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	-	-	-	/	/	/	/	-	/	8
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	4
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	2
นิคมพัฒนา															
ภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	/	/	/	-	-	/	-	-	-	-	/	/	-	-	6
มีแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	-	/	-	-	-	-	/	/	-	-	6
ซ้อมแผนการป้องกันฯ	/	/	/	-	/	/	-	-	-	-	/	/	-	-	7
% ของความเสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่	79.4	94.1	94.1	20.5	38.2	38.2	-	8.8	82.3	70.5	88.2	85.2	8.8	97.0	
% ของการมีแผนป้องกันฯ	55.8	55.8	44.1	8.8	5.8	-	-	-	-	-	35.2	8.8	-	-	
% ของการซ้อมแผนป้องกันฯ	20.5	2.9	2.9	2.9	20.5	2.9	-	-	-	-	8.8	23.5	-	-	

จากตาราง 13 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่ากับจำนวนสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ และการซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการอพยพและแนวทางการช่วยเหลือ มากกว่าสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ ทำให้มีความพร้อมมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในด้านนี้ และมีการซ้อมแผนป้องกันฯ ภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิตั้งที่ไม่มีความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ แต่มีโอกาสเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสตูลจึงมีการซ้อมแผนป้องกันฯ เอาไว้เพื่อจะได้ช่วยเหลือพื้นที่อื่นๆ หากเกิดภัยขึ้นและเมื่อได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือ

3 ข้อมูลความพร้อมด้านการบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ เครือข่ายเอกชนอื่นๆ , จัดทำผังรายชื่อ เบอร์โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร ในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่ จำแนกเป็นรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดหมายเลขเพื่อแทนกิจกรรมในด้านต่างๆ สำหรับตาราง 14 และ 15 ดังนี้

(1) หมายถึง กำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) หมายถึง จัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ/เครือข่ายเอกชน/อื่นๆ, จัดทำผัง/รายชื่อ/เบอร์โทรศัพท์/วิทยุสื่อสารในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่

ตาราง 14 จำนวน ร้อยละ ของเทศบาล ในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาล และจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ เครือข่ายเอกชนอื่นๆ , จัดทำผังรายชื่อ เบอร์โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร ในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่

รายชื่อเทศบาล	(1)	(2)	รวม
เมืองสตูล	/	-	1
ตำบลฉลุง	/	/	2
ตำบลเจ๊ะบิลัง	-	/	1
ตำบลกำแพง	/	/	2
ตำบลทุ่งหว้า	/	/	2
ตำบลควนโดน	/	/	2

ตาราง 14(ต่อ)

รายชื่อเทศบาล	(1)	(2)	รวม
ตำบลคลองขุด	-	/	1
ร้อยละของเทศบาลที่ดำเนินการ	71	85	

จากตาราง 14 พบว่า เทศบาลส่วนใหญ่มีการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็น (ร้อยละ 71) มีการจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญเครือข่ายเอกชนอื่นๆ จัดทำผังรายชื่อ เบอร์โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร ในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่ คิดเป็น (ร้อยละ 85)

ตาราง 15 จำนวน ร้อยละ องค์กรบริหารส่วนตำบลในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรบริหารส่วนตำบล และจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ/เครือข่ายเอกชน/อื่นๆ,จัดทำผัง/รายชื่อ/เบอร์โทรศัพท์/วิทยุสื่อสาร ในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่ จำแนกเป็นรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายชื่อองค์กรบริหารส่วนตำบล	(1)	(2)	รวม
ฉลุง	/	/	2
ควนโพธิ์	/	/	2
เกตุรี	-	/	1
ควนขัน	-	-	-
บ้านควน	-	/	1
เจ๊ะบิลัง	/	/	2
เกาะสาหร่าย	-	-	-
ปยู	/	/	2
ตันหยงโป	/	/	2
ตำมะลัง	-	/	1
ละงู	/	/	2
กำแพง	/	/	2
เขาขาว	/	/	2
น้ำผุด	-	-	-

ตาราง 15(ต่อ)

รายชื่อองค์กรบริหารส่วนตำบล	(1)	(2)	รวม
ปากน้ำ	/	/	2
แหลมสน	/	-	1
ทุ่งหว้า	/	/	2
ป่าแก่บ่อหิน	-	-	-
นาทอน	-	/	1
ทุ่งบุหลัง	-	-	-
ขอนคลาน	/	-	1
ควนกาหลง	/	/	2
อูไคเจริญ	/	/	2
ทุ่งนุ้ย	/	/	2
ท่าแพ	/	/	2
แปะระ	-	-	-
ท่าเรือ	/	/	2
สาคร	-	/	1
ควนโดน	/	/	2
ควนสตอ	-	-	-
ย่านซื่อ	/	/	2
วังประจัน	-	-	-
ปาล์มพัฒนา	/	/	2
นิคมพัฒนา	/	/	2
ร้อยละของ อบต. ที่ดำเนินการ	61	74	

จากตาราง 15 องค์กรบริหารส่วนตำบลมีการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็น (ร้อยละ 61) มีการจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ/เครื่องข่ายเอกชนอื่นๆ จัดทำผังรายชื่อ เบอร์โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร ในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่ คิดเป็น (ร้อยละ 74)

4 ข้อมูลความพร้อมด้านงบประมาณการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะทางการคลังที่แตกต่างกัน จึงมีการใช้จ่ายงบประมาณที่แตกต่างกัน ข้อมูลจึงประกอบด้วยค่าใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในด้านต่างๆ และได้กำหนดหมายเลขเพื่อแทนกิจกรรมในด้านงบประมาณต่างๆ ในตาราง 16 และ 17 ดังนี้

- (1) หมายถึง หน่วยงานได้ตั้งงบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยตลอดปี
- (2) หมายถึง เมืองงบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยไม่เพียงพอ มีการโอนงบประมาณเหลือจ่ายเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อน
- (3) หมายถึง ใช้จ่ายงบประมาณสำหรับจัดซ่อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (4) หมายถึง ใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการฝึกอบรม/ทบทวน เจ้าหน้าที่ของ อปท. ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) หมายถึง มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการฝึกอบรม/ทบทวน สมาชิก อปพร.
- (6) หมายถึง มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับฝึกอบรม/ทบทวน สมาชิก OTOS
- (7) หมายถึง มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับจัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัย
- (8) หมายถึง มีการใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความรู้/ประชาสัมพันธ์ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ประชาชน

ตาราง 16 จำนวน ร้อยละ ของกิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล

รายชื่อเทศบาล	กิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย								รวม
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
เมืองสตูล	/	/	/	/	/	-	/	/	7
ตำบลฉลุง	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ตำบลเจ๊ะบิลัง	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ตำบลกำแพง	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ตำบลทุ่งหว้า	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ตำบลควนโดน	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ตำบลคลองขุด	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ร้อยละของเทศบาลใช้จ่าย งบประมาณ	100	100	100	100	100	85	100	100	

จากตาราง 16 พบว่า มี 7 กิจกรรม ที่เทศบาลทั้ง 7 แห่ง มีการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คิดเป็น (ร้อยละ 100) แสดงถึงฐานะทางการคลังของ เทศบาลมีความพร้อมในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในส่วนของ เทศบาลเมืองไม่มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับฝึกอบรม/ทบทวน สมาชิก OTOS

ตาราง 17 จำนวน ร้อยละ ของกิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล

กิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย									
รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	รวม
ฉลุง	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ควนโพธิ์	/	/	/	/	/	/	/	-	7
เกตุรี	/	/	-	/	/	/	/	-	6
ควนขัน	/	/	/	/	/	/	/	/	8
บ้านควน	/	/	-	/	/	/	-	/	6
เจ๊ะบิลัง	/	/	-	-	/	/	/	-	5
เกาะสาหร่าย	/	/	/	/	/	/	-	/	7
ปยู	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ตันหยงโป	/	/	/	/	/	-	-	-	5
ตำมะลัง	/	/	-	-	/	-	/	/	5
ละงู	/	/	/	/	/	/	/	/	8
กำแพง	/	/	/	/	/	/	/	/	8
เขาขาว	/	/	/	/	/	/	/	/	8
น้ำผุด	/	/	/	-	/	/	-	/	6
ปากน้ำ	/	/	/	/	/	/	/	/	8
แหลมสน	/	/	-	-	/	/	-	-	4
ทุ่งหว้า	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ป่าแก่บ่อหิน	/	/	-	-	/	-	-	-	3
นาทอน	/	/	-	/	/	/	/	/	7

ตาราง 17 (ต่อ)

กิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย									
รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	รวม
ทุ่งบุหลั้ง	/	/	-	-	/	-	-	/	4
ขอนคลาน	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ควนกาหลง	/	/	/	/	/	/	/	/	8
อุไคเจริญ	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ทุ่งนุ้ย	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ท่าแพ	/	/	/	/	/	/	-	/	7
แปะระ	/	/	-	/	/	/	/	-	6
ท่าเรือ	/	/	-	/	/	/	/	/	7
สาคร	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ควนโดน	/	/	/	/	/	/	-	/	7
ควนสตอ	/	/	-	-	/	-	-	/	4
ย่านซื่อ	/	/	-	-	/	-	-	/	4
วังประจัน	/	/	-	-	/	-	-	/	4
ปาล์มพัฒนา	/	/	/	/	/	/	/	/	8
นิคมพัฒนา	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ร้อยละขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการใช้จ่ายงบประมาณ	100	100	61	73	100	79	64	79	

จากตาราง 17 พบว่า มี 3 กิจกรรม ที่ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คือ หน่วยงานได้ตั้งงบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยตลอดปี เมื่องบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยไม่เพียงพอมีการโอนงบประมาณเหลือจ่ายเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อน มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการฝึกอบรมทบทวนสมาชิก อปพร. ทั้ง 3 กิจกรรมนี้จึงเป็นกิจกรรมพื้นฐานและจำเป็นต้องทำก่อนตามฐานะทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล และยังพบอีกว่า มีองค์การบริหารส่วนตำบลเพียง 15 แห่ง ใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยครบทั้ง 8 กิจกรรม แสดงถึงจำนวนของ

องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล มีฐานะทางการคลังที่แตกต่างกันส่งผลให้มีความพร้อมในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่แตกต่างกันไปด้วย

5. ข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากในแต่ละพื้นที่ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดภัยขึ้นในพื้นที่ที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกันตามความจำเป็นในการใช้งานเพื่อให้ครอบคลุมสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ และการใช้งานให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ และมีความสอดคล้องกับฐานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย จากมาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มิได้บังคับว่าต้องมีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย แต่ได้ให้แนวทางไว้ว่าควรจัดให้มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานสำหรับใช้ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ

สรุปได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้สอดคล้องกับสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิด ก็ถือว่ามีความพร้อม และได้กำหนดหมายเลขเพื่อแทนเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัยต่างๆ ในตาราง 18 และ 19 ดังนี้

- (1) หมายถึง เครื่องสูบน้ำ
- (2) หมายถึง เครื่องดับเพลิงชนิดหามขนาดเล็ก
- (3) หมายถึง รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงขนาดน้อยกว่า 10,000 ลิตร
- (4) หมายถึง รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงขนาด 10,000 ลิตร ขึ้นไป
- (5) หมายถึง รถยนต์ดับเพลิงอาคาร
- (6) หมายถึง รถยนต์ดับเพลิงชนิดมีบันไดพร้อมหอน้ำ
- (7) หมายถึง รถยนต์ดับเพลิงโฟมและเคมี
- (8) หมายถึง รถไฟฟ้าส่องสว่างพร้อมเครื่องกำเนิดไฟฟ้า
- (9) หมายถึง รถยนต์กู้ชีพ / กู้ภัย / รถพยาบาลพร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิต
- (10) หมายถึง รถยนต์เคลื่อนที่เร็วพร้อมอุปกรณ์กู้ภัย
- (11) หมายถึง รถยนต์กู้ภัยนอกประสงค์ (ขนาดกลาง/ใหญ่)
- (12) หมายถึง เรือท้องแบน/เรือกู้ภัย

ตาราง 19 (ต่อ)

รายชื่อองค์การบริหาร ส่วนตำบล	เครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย												รวม
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
เจ๊ะบิลัง	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-	-	-	2
เกาะสาหร่าย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	1
ปูยู	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	1
ตันหยงโป	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	1
ตำมะลัง	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	2
ละงู	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-	-	-	2
กำแพง	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/	-	-	3
เขาขาว	/	/	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
น้ำผุด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปากน้ำ	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-	-	/	3
แหลมสน	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ทุ่งหว้า	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ป่าแกป้อหิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
นาทอน	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ทุ่งบุหลั้ง	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
xonคลาน	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ควนกาหลง	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	-	/	3
อูโตเจริญ	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	-	-	2
ทุ่งนุ้ย	-	/	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	2
ท่าแพ	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
แปะ-ระ	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	-	2
ท่าเรือ	-	/	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	2

ตาราง 19 (ต่อ)

รายชื่อองค์การบริหาร ส่วนตำบล	เครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย												รวม
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
สาคร	-	/	-	/	-	-	-	-	/	-	-	-	3
ควนโดน	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ควนสตอ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ย่านซื่อ	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
วังประจัน	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ปาล์มพัฒนา	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	1
นิคมพัฒนา	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ร้อยละของ อบต. มีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย	5.8	11.7	55.8	17.6	2.94	-	-	-	32.3	8.82	-	14.7	

จากตาราง 19 พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้ความสำคัญกับการมีรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงมากที่สุด คิดเป็น (ร้อยละ 55.8) เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดส่งน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และรถชนิดนี้ใช้เป็นรถดับเพลิงได้อีกด้วยหากเกิดอัคคีภัยขึ้น และรองลงมาคือรถยนต์กู้ชีพ/กู้ภัย/รถพยาบาลพร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิต คิดเป็น (ร้อยละ 32.3) เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กระจัดกระจายไปทั่วพื้นที่และอยู่ห่างไกลโรงพยาบาล จึงมีความจำเป็นจะต้องมีรถยนต์กู้ชีพ/กู้ภัย/รถพยาบาลพร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิต เพื่อช่วยเหลือในเบื้องต้นและนำส่งไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้เคียง ลดการสูญเสียชีวิตของประชาชน

6. ข้อมูล ความพร้อมในด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ได้รับการมอบหมายหรือแต่งตั้งให้รับผิดชอบงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน เหตุที่จะเกิดขึ้นจากสาธารณภัย และยังต้องมีการฝึกอบรมให้มีความรู้ในการป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ รวมถึงการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน อาสาสมัคร เพื่อเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่และช่วยเหลือตนเองและครอบครัวรวมถึงช่วยเหลือเพื่อนบ้านในการป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดจากสาธารณภัย

จากตาราง 20 พบว่า ในกลุ่มประชากรเทศบาล เทศบาลตำบลเจ๊ะบิลังและเทศบาลตำบลกำแพงมีความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากกว่าเทศบาลอื่นๆ เนื่องจากให้ความสำคัญในการมีความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 9 กิจกรรมด้วยกัน และเทศบาลทั้งหมดได้มีการออกคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เผยแพร่ความรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ประชาชนในพื้นที่ มีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรจัดตั้ง/หลักสูตรทบทวน สมาชิก อปพร. และมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่ปฏิบัติงานจริง

ตาราง 21 จำนวน และร้อยละขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อกาป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รายชื่อเทศบาล	กิจกรรมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย										รวม
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
ฉลุง	/	/	/	-	/	-	/	/	/	/	8
ควนโพธิ์	/	-	/	-	/	-	/	/	/	-	6
เกตุรี	/	/	/	/	/	-	-	/	/	-	7
ควนขัน	/	/	/	/	/	-	/	/	/	-	8
บ้านควน	-	/	/	/	/	-	-	-	/	-	5
เจ๊ะบิลัง	/	-	/	/	/	-	-	/	/	-	6
เกาะสาหร่าย	/	/	/	/	/	-	-	/	/	-	7
ปยู	/	/	/	-	/	-	/	/	/	/	8
ตันหยงโป	/	/	/	/	-	-	/	/	/	-	7
ตำมะลัง	/	/	/	-	-	-	/	/	-	-	5
ละงู	/	/	/	/	/	-	/	/	/	/	9
กำแพง	/	/	/	/	/	-	/	/	/	/	9
เขาขาว	/	/	/	/	/	-	/	/	/	/	9
น้ำผุด	/	/	/	/	/	-	-	/	/	-	7
ปากน้ำ	/	/	/	/	/	-	-	/	/	/	8

ตาราง 21 (ต่อ)

กิจกรรมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย											
รายชื่อองค์กรบริหาร ส่วนตำบล	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	รวม
แหลมสน	/	-	/	-	/	-	-	/	/	-	5
ทุ่งหว้า	/	/	/	/	/	-	-	/	/	-	7
ป่าแก่บ่อหิน	/	-	/	/	-	-	-	/	-	-	4
นาทอน	/	/	/	/	/	-	-	/	/	-	7
ขอนคลาน	/	/	/	-	/	-	-	/	/	-	6
ควนกาหลง	/	/	/	/	/	-	/	/	/	/	9
อุไคเจริญ	/	/	/	/	/	-	/	/	/	/	9
ทุ่งนุ้ย	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	10
ท่าแพ	/	/	/	-	/	-	-	/	/	-	6
แปะระ	/	/	/	/	/	-	/	/	/	-	8
ท่าเรือ	/	/	/	-	/	-	-	/	/	-	6
สาคร	/	/	/	/	/	-	/	/	/	/	9
ควนโดน	/	/	/	-	/	-	-	/	/	-	6
ควนสตอ	/	/	/	-	-	-	-	/	-	-	4
ย่านซื่อ	/	/	/	-	-	-	-	/	-	-	4
วังประจัน	/	/	/	-	-	-	-	/	-	-	4
ปาล์มพัฒนา	/	/	/	/	/	-	/	/	/	-	8
นิคมพัฒนา	/	/	/	/	/	-	/	/	/	/	9
ร้อยละของ อบต. มีความพร้อมด้านบุคลากร	97.0	88.2	100	61.7	82.3	-	47.0	97.0	85.2	32.3	

จากตาราง 21 พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งนุ้ยมีความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ครบทั้ง 10 กิจกรรม มีการส่งเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร ไปฝึกอบรมเพิ่มทักษะเฉพาะทาง เช่น อัคคีภัย, กู้ภัยทางน้ำ, กู้ภัยสารเคมี แสดงให้เห็นว่ามีความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากกว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลอื่นๆ

และองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดรวม 34 แห่ง ได้มีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรจัดตั้งสมาชิก อปพร. และองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ คิดเป็น (ร้อยละ 97.0) มีการออกคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ปฏิบัติงานจริงอยู่ในพื้นที่ และรองลงมา คิดเป็น (ร้อยละ 88.2) ได้มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ประชาชนในพื้นที่

7. รวมการให้คะแนนความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้ง 4 ด้าน และแทนตัวเลขในแต่ละด้านเพื่อกำหนดในตาราง 22 และ 23 ดังนี้

- (1) หมายถึง ด้านการบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (2) หมายถึง ด้านการใช้จ่ายงบประมาณการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (3) หมายถึง ด้านการมีเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (4) หมายถึง ด้านบุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ตาราง 22 จำนวน ร้อยละความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล

รายชื่อเทศบาล	ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย				รวม คะแนน (%)	ระดับความพร้อม
	(1)	(2)	(3)	(4)		
เมืองสตูล	3	7	1	5	16(66.6)	ปานกลาง
ตำบลฉลุง	2	8	1	8	19(79.1)	สูง
ตำบลเจ๊ะบิลัง	1	8	1	9	19(79.1)	สูง
ตำบลกำแพง	3	8	1	9	21(87.5)	สูง
ตำบลทุ่งหว้า	3	8	1	7	19(79.1)	สูง
ตำบลควนโดน	3	8	1	7	19(79.1)	สูง
ตำบลคลองขุด	1	8	1	8	18(75.0)	สูง

จากตาราง 22 พบว่า เทศบาลตำบลกำแพงได้คะแนนสูงที่สุด คือ 21 คะแนน คิดเป็น (ร้อยละ 87.5) จึงมีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อยู่ใน

ระดับความพร้อมสูง และเทศบาลส่วนใหญ่มีระดับความพร้อมสูง มีเทศบาลเพียง 1 แห่งเท่านั้นที่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 23 จำนวน ร้อยละความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล	ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย				รวม คะแนน (%)	ระดับความพร้อม
	(1)	(2)	(3)	(4)		
ฉลุง	2	8	1	8	19(79.1)	สูง
ควนโพธิ์	2	7	1	6	16(66.6)	ปานกลาง
เกตุรี	1	6	1	7	15(62.5)	ปานกลาง
ควนขัน	0	8	1	8	17(70.8)	สูง
บ้านควน	1	6	1	5	13(54.1)	ปานกลาง
เจ๊ะบิลัง	2	5	1	6	14(58.3)	ปานกลาง
เกาะสาหร่าย	0	7	1	7	15(62.5)	ปานกลาง
ปยู	2	8	1	8	19(79.1)	สูง
ตันหยงโป	2	5	1	7	15(62.5)	ปานกลาง
ตำมะลัง	1	5	1	5	12(50.0)	ปานกลาง
ละงู	3	8	1	9	21(87.5)	สูง
กำแพง	3	8	1	9	21(87.5)	สูง
เขาขาว	3	8	1	9	21(87.5)	สูง
น้ำผุด	0	6	0	7	13(54.1)	ปานกลาง
ปากน้ำ	3	8	1	8	20(83.3)	สูง
แหลมสน	1	4	1	5	11(45.8)	ปานกลาง
ทุ่งหว้า	3	8	1	7	19(79.1)	สูง
ป่าแก่บ่อหิน	0	3	0	4	7(29.1)	ต่ำ
นาทอน	1	7	1	7	16(66.6)	ปานกลาง
ทุ่งบุหลั้ง	0	4	1	6	11(45.8)	ปานกลาง

ตาราง 23(ต่อ)

รายชื่อองค์กรบริหาร ส่วนตำบล	ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย				รวม	ระดับความพร้อม (%)
	(1)	(2)	(3)	(4)	คะแนน	
ขอนแก่น	2	8	1	6	17(70.8)	สูง
ควนกาหลง	3	8	1	9	21(87.5)	สูง
อุไคเจริญ	3	8	1	9	21(87.5)	สูง
ทุ่งนุ้ย	3	8	1	10	22(91.6)	สูง
ท่าแพ	3	7	1	6	17(70.8)	สูง
แปะระ	0	6	1	8	15(62.5)	ปานกลาง
ท่าเรือ	2	7	1	6	16(66.6)	ปานกลาง
สาคร	1	8	1	9	19(79.1)	สูง
ควนโดน	2	7	1	6	16(66.6)	ปานกลาง
ควนสตอ	0	4	0	4	8(33.3)	ต่ำ
ย่านซื่อ	2	4	1	4	11(45.8)	ปานกลาง
วังประจัน	0	4	1	4	9(37.5)	ปานกลาง
ปาล์มพัฒนา	3	8	1	8	22(91.6)	สูง
นิคมพัฒนา	5	8	1	9	23(95.8)	สูง

จากตาราง 23 พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนาได้คะแนนสูงที่สุด คือ 23 คะแนน คิดเป็น (ร้อยละ 95.8) จึงมีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อยู่ในระดับความพร้อมสูง รองลงมาคือองค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งนุ้ยได้คะแนน 22 คะแนน คิดเป็น (ร้อยละ 91.6) จึงมีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อยู่ในระดับความพร้อมสูง องค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อยู่ในระดับความพร้อมสูงจำนวน 16 แห่ง ความพร้อมปานกลางจำนวน 16 แห่ง และความพร้อมต่ำจำนวน 2 แห่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย

สรุปได้ดังนี้ ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ข้อเสนอแนะไปในทิศทางเดียวกันคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดอุปกรณ์ และเครื่องมือกู้ภัย เพราะมีราคาสูง ทำให้ไม่สามารถ จัดซื้อได้ ในส่วนของเดิมที่มีใช้งานอยู่เมื่อชำรุดไม่สามารถซ่อมแซมได้เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด หน่วยงานระดับกระทรวง กรม ควรจะอุดหนุนงบประมาณเพิ่มเติม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาค้นคว้าความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูล

ศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล คือ เทศบาล 7 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง รวมเป็น 41 แห่ง โดยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งรับผิดชอบภารกิจด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานดังกล่าว หน่วยงานละ 1 คน รวมเป็น 41 คน

ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่าสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นมากที่สุดอันดับ 1 คือ ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ อันดับ 2 คือ ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (วาตภัย) อันดับ 3 คือ ภัยแล้ง ส่วนสาธารณภัยที่เสี่ยงน้อยที่สุดหรือไม่เกิดคือภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

จากการศึกษาสรุปได้ว่าเทศบาลส่วนใหญ่มีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับสูงจำนวน 6 แห่ง มีเพียง 1 แห่งเท่านั้นที่มีความพร้อมในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูลมีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับความพร้อมสูงจำนวน 16 แห่ง และระดับความพร้อมปานกลางจำนวน 16 แห่ง เท่ากัน และมีความพร้อมในระดับต่ำจำนวน 2 แห่ง

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลวิจัยความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ความพร้อมด้านการบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คือมาตรการและกิจกรรมที่ดำเนินการล่วงหน้าก่อนเกิดสาธารณภัย เพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยการศึกษาวิเคราะห์ว่าสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่มีภัยใดบ้าง เมื่อรู้ว่าเสี่ยงจะเกิดภัยใดขึ้นก็ต้องมีการวางแผนและซ้อมแผนเพื่อรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นจริง และต้องมีการกำหนดว่าพื้นที่ใดเสี่ยงภัยใดลงในแผนที่ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ เครื่องข่ายเอกชนอื่นๆ จัดทำผังรายชื่อ เบอร์โทรศัพท์ วิทยุสื่อสารในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่ ไว้ประสานการปฏิบัติในยามฉุกเฉินด้วย

2. ความพร้อมด้านงบประมาณการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คงจะกล่าวได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่มีฐานะทางการคลังดีก็จะมีความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ดีด้วย เนื่องจากต้องมีการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ในการกู้ภัย พร้อมทั้งจัดจ้างบุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้วย

3. ความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย เป็นการเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เหมาะสมกับผลการประเมินความเสี่ยงและความล่อแหลมของแต่ละพื้นที่ เพราะสาธารณภัยบางประเภทต้องอาศัยเครื่องมือในการปฏิบัติงานเพื่อลดความเสี่ยงของเจ้าหน้าที่กู้ภัย หรือลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน

4. ความพร้อมด้านบุคลากรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นการเตรียมคนเพื่อรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งการอบรมการปฏิบัติให้พร้อมเผชิญสาธารณภัย และดำเนินการฝึกซ้อมตามแผนที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความพร้อมในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้ให้นิยามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูลทราบถึงความพร้อมในด้านต่างๆ ของตนเอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในระดับต่ำเมื่อเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่อไปได้ ในอีกนัยหนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความพร้อมในระดับปานกลางหรือระดับสูงก็สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิจัยไปปรับปรุงให้มีความพร้อมที่สูงกว่าเดิมขึ้นไปอีก

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากความรุนแรงของสาธารณภัยที่เพิ่มมากขึ้นก็ควรจะมีการศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสตูลเป็นประจำทุกปี
อย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล

บรรณานุกรม

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2550. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- เดโช สวานานนท์. 2512 ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรบริการ.
- ประพัฒน์ เชื้อช่วยชู. 2552. “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการภัยแล้งของเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล” สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- มนตรี อื้อเทียน. 2536. “ความพร้อมของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในการพัฒนาให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- วิกรม อารีราษฎร์. 2547. “ความพร้อมของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในการย้ายที่ทำการจากท่าอากาศยานสากลกรุงเทพ (ดอนเมือง) ไปสู่ท่าอากาศยานสากลสุวรรณภูมิ” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิชุดา ธรรมาจารย์พันธ์. 2540. “การศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 สถาบันการศึกษาเอกชน”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต พยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมิทธ ธรรมสโรช. 2534 ภัยธรรมชาติในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมอุตุนิยมวิทยา
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล. 2553 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล พ.ศ. 2553- 2557. สตูล : ม.ป.ท.
- สำนักเลขาธิการป้องกัน ภัยฝ่ายพลเรือน. 2547. แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สำเร็จ วงศ์มณีวรรณ. 2549. “ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดยะลา” สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บรรณานุกรม(ต่อ)

ศรีสุดา รักรักษ์เผ่าและคณะ. ม.ป.ป. คู่มือปฏิบัติงานกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย.

2553. สถิติอุบัติเหตุภัยและสาธารณภัย ปี พ.ศ. 2552 กรุงเทพฯ : สหมิตร พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

อนันต์ ศรีโสภณ. 2527. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

อากม ใจแก้วและคณะ. 2545. “การศึกษาเชิงนโยบายเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย:

กรณีศึกษาน้ำท่วมเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”. รายงานการสัมมนาวิชาการเรื่องการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอุทกภัยเมืองหาดใหญ่. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์

อัชชา เลาสุทธิโชค. 2551. “การพัฒนาศักยภาพด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย :

กรณีศึกษาข้าราชการสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 14 จังหวัดภาคใต้” สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Population Reference Bureau USAID . 2011. 2010 WORLD POPULATION DATA SHEET.

<http://www.prb.org/Publications/Datasheets/2010/2010wpds.aspx>

(สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2553).

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2553.แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553 – 2557.

<http://www.disaster.go.th/dpm/users/files/plan/plan001.pdf>

(สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2553).

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2548 มาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb1/eb1.htm

(สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2553).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551. ข้อมูลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2543-2573

http://www.nesdb.go.th/temp_social/pop.zip (สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2553).

สำนักทะเบียนกลาง. กรมการปกครอง. กระทรวงมหาดไทย. 2553 จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่าง ๆ .

http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb1/eb1.htm (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2554).

บรรณานุกรม(ต่อ)

ศูนย์ภูมิอากาศ. สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา. กรมอุตุนิยมวิทยา. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสาร. 2553. ความรู้อุตุนิยมวิทยา.

<http://www.tmd.go.th/info/info.php> (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2554).

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะไม่กระทบต่อองค์กรและการปฏิบัติงานในตำแหน่งของท่านแต่อย่างใด โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงที่สุด โดยไม่ต้องกรอกชื่อ - สกุล ลงในแบบสอบถาม แบบสอบถามมีทั้งหมด **3** ตอน

ตอนที่ **1** เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานและสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณภัยที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่ จำนวน **2** ข้อ

ตอนที่ **2** เป็นแบบสอบถามความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แบ่งออกเป็น **4** ส่วน ๆ รวม **34** ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ **1** แบบสอบถามความพร้อมด้านการบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน **4** ข้อ

ส่วนที่ **2** แบบสอบถามความพร้อมด้านงบประมาณการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน **8** ข้อ

ส่วนที่ **3** แบบสอบถามความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย จำนวน **12** ข้อ

ส่วนที่ **4** แบบสอบถามความพร้อมด้านบุคลากรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน **10** ข้อ

ตอนที่ **3** ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเตรียมความพร้อม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

นายปิติโชค สุภาพบุรุษ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย **ü** ในช่อง () ให้ตรงกับข้อมูลหน่วยงานของท่าน

1. ประเภท/ฐานะ/ขนาด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 เทศบาล () นคร () เมือง () ตำบล

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบล () ขนาดใหญ่ () ขนาดกลาง () ขนาดเล็ก

2. ในพื้นที่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีสาธารณภัยใดที่เสี่ยงจะเกิดขึ้นในพื้นที่บ้าง (ตอบได้หลายคำตอบตามความเสี่ยงของการเกิดภัย)

- () อุทกภัยและดินโคลนถล่ม
- () ภัยแล้ง
- () ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (วัตภัย)
- () ภัยจากหลุมยุบ
- () ภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ
- () ภัยจากอัคคีภัย
- () ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน
- () ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง
- () ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย
- () ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม
- () ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์
- () ภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด
- () ภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ
- () ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ส่วนที่ 1 การบริหารจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย **ü** ในช่องให้ตรงกับข้อมูลของท่าน

ข้อที่	รายละเอียด	มี	ไม่มี
1.	แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อ้างอิงจากพื้นที่เสี่ยงภัยในพื้นที่จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อ 2) ดังนี้		
	1.1 อุทกภัยและดินโคลนถล่ม		
	1.2 ภัยแล้ง		
	1.3 ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (วัตภัย)		
	1.4 ภัยจากหลุมยุบ		
	1.5 ภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ		
	1.6 ภัยจากอัคคีภัย		
	1.7 ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน		
	1.8 ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง		
	1.9 ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย		
	1.10 ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม		
	1.11 ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์		
	1.12 ภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด		
	1.13 ภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ		
1.14 ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ			
2	การซ่อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการอพยพและแนวทางการช่วยเหลือ (อ้างอิงจากพื้นที่เสี่ยงภัยในพื้นที่ จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อ 2) ดังนี้		
	2.1 อุทกภัยและดินโคลนถล่ม		
	2.2 ภัยแล้ง		
	2.3 ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (วัตภัย)		
2.4 ภัยจากหลุมยุบ			

ข้อที่	รายละเอียด	มี	ไม่มี
	25 ภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ		
	26 ภัยจากอัคคีภัย		
	27 ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน		
	28 ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง		
	29 ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย		
	210 ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม		
	211 ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์		
	212 ภัยจากโรค แมลง สัตว์ ศัตรูพืชระบาด		
	213 ภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ		
	214 ภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ		
3	กำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
4	จัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญ/เครือข่ายเอกชน/อื่นๆ จัดทำผัง/รายชื่อ/เบอร์โทรศัพท์/วิทยุสื่อสาร ในพื้นที่ใกล้เคียงและนอกพื้นที่		

ส่วนที่ 2 งบประมาณการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย **ü** ในช่องให้ตรงกับข้อมูลของท่าน

ข้อที่	รายละเอียดกิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณ	มี	ไม่มี
1.	หน่วยงานได้ตั้งงบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยตลอดปี		
2	เมื่องบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยไม่เพียงพอ มีการโอนงบประมาณเหลือจ่ายเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อน		
3	ใช้จ่ายงบประมาณสำหรับจัดซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		
4	ใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการฝึกอบรม/ทบทวน เจ้าหน้าที่ของ อปท. ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		
5	มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการฝึกอบรม/ทบทวนสมาชิก อปพร.		

ข้อที่	รายละเอียดกิจกรรมการใช้จ่ายงบประมาณ	มี	ไม่มี
6	มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับฝึกอบรม/ทบทวน สมาชิก OTOS		
7.	มีการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับจัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัย		
8	มีการใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความรู้/ประชาสัมพันธ์ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ประชาชน		

ส่วนที่ 3 เครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย **ü** ในช่องให้ตรงกับข้อมูลของท่าน

ข้อที่	รายละเอียด เครื่องมือ อุปกรณ์การกู้ภัย	มี/ใช้งานได้	ไม่มี/ชำรุด
1.	เครื่องสูบน้ำ		
2	เครื่องดับเพลิงชนิดหาคาบขนาดเล็ก		
3	รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงขนาดน้อยกว่า 10,000 ลิตร		
4	รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงขนาด 10,000 ลิตร ขึ้นไป		
5.	รถยนต์ดับเพลิงอาคาร		
6	รถยนต์ดับเพลิงชนิดมีบันไดพร้อมหอน้ำ		
7.	รถยนต์ดับเพลิงโฟมและเคมี		
8	รถไฟฟ้าส่องสว่างพร้อมเครื่องกำเนิดไฟฟ้า		
9	รถยนต์กู้ชีพ / กู้ภัย / รถพยาบาลพร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิต		
10.	รถยนต์เคลื่อนที่เร็วพร้อมอุปกรณ์กู้ภัย		
11.	รถยนต์กู้ภัยขอเนกประสงค์ (ขนาดกลาง/ใหญ่)		
12	เรือท้องแบน/เรือกู้ภัย		

ส่วนที่ 4 บุคลากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย **ü** ในช่องให้ตรงกับข้อมูลของท่าน

ข้อที่	รายละเอียดกิจกรรม	มี	ไม่มี
1.	มีการออกคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		
2.	เผยแพร่ความรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ประชาชนในพื้นที่		
3.	จัดฝึกอบรมหลักสูตรจัดตั้งสมาชิก อปพร.		
4.	จัดฝึกอบรมหลักสูตรทบทวนสมาชิก อปพร.		
5.	จัดฝึกอบรม “ หนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย ”		
6.	มีการสนับสนุนให้ อปพร./ทีมกู้ชีพกู้ภัย ฝึกอบรมเพิ่มทักษะเฉพาะทาง เช่น อัคคีภัย , กู้ภัยทางน้ำ , กู้ภัยสารเคมี		
7.	จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุประจำศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน		
8.	มีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ปฏิบัติงานจริง		
9.	มีอาสาสมัคร “ หนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย ” ปฏิบัติงานจริง		
10.	มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานชุดกู้ชีพฉุกเฉิน EMS		

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเตรียมความพร้อม

1.
.....
.....
2.
.....
.....

ภาคผนวก ข

มาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1. ความเป็นมา

อุทกภัย วาตภัย แผ่นดินไหว อาการถล่ม ตลอดจนภัยอื่นๆ ซึ่งไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น ล้วนเป็นภัยที่ก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินแก่ประชาชน โดยส่วนรวม จัดเป็นสาธารณภัยที่รัฐจะต้องดำเนินการหาวิธีการป้องกันและระงับเหตุที่เกิดขึ้นโดยเร็ว พร้อมทั้งต้องให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนโดยเร่งด่วน ตลอดจนการรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อให้สถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วซึ่งรวมถึงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชีวิตความเป็นอยู่ทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน จึงเป็นองค์กรหลักที่สำคัญที่จะสามารถดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้ในเบื้องต้นซึ่งกฎหมาย ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นมาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฉบับนี้ได้กล่าวถึงเหตุแห่งภัย พื้นที่เสี่ยงภัยขั้นตอนการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัยและหลังเกิดภัย การจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและการชักซ้อมแผนป้องกันภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการขอความช่วยเหลือเมื่อเกินกำลังความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50

มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

(29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522

มาตรา 23 ให้นายกเทศมนตรี เป็นผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาล มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตเทศบาล แต่งตั้งพนักงานป้องกันภัย บังคับบัญชาพนักงานป้องกันภัยในเขตเทศบาล กับมีหน้าที่สนับสนุนผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แต่สำหรับเทศบาลตำบลให้นายกเทศมนตรีมีหน้าที่สนับสนุนผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนด้วย

มาตรา 30 ในการเตรียมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) สำรวจสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะของทางราชการ ฝ่ายพลเรือน หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เพื่อใช้ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ตามความจำเป็น

(2) จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ และมีที่หลบภัยสาธารณะในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ตามความจำเป็น

(3) จัดให้มีการอบรมและดำเนินการฝึกซ้อมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

(4) เตรียมการอื่นตามความจำเป็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพจะเป็นการช่วยลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด จึงได้จัดทำมาตรฐานนี้ขึ้น

2 วัตถุประสงค์

21 เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

22 เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นใช้เป็นเครื่องมือ และแนวทางประกอบการตัดสินใจ สำหรับการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

23 เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะด้านงานสาธารณภัยอย่างน้อยในระดับมาตรฐานขั้นพื้นฐาน

3 ขอบเขตของมาตรฐาน

31 มาตรฐานนี้จะเป็นแนวทางในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขั้นตอน ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย

32 เป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกันภัย การวางแผนสำรวจพื้นที่เสี่ยงภัย และการจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับบรรเทาสาธารณภัย

33 เป็นแนวทางในการช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้นและการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4 นิยามศัพท์

“แผนป้องกันป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย” หมายถึง แผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับป้องกัน แก้ไข และบรรเทาสาธารณภัย ในเขตพื้นที่

“อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน” หมายถึง บุคคลที่อาสาและสมัครใจเพื่อช่วยเหลือในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

5 การดำเนินการและจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1. บทบาทอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รัฐมีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยดำเนินการเพื่อเตรียมการป้องกันภัย การศึกษาทำความเข้าใจ วางแผน สำรวจ เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือสำหรับการดำเนินการต่างๆ ฝึกอบรมบุคลากร จัดวางระบบประสานงาน ตลอดจนการอพยพประชาชน มีการอบรมและฝึกซ้อมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยเฉพาะอีกด้วยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยเบื้องต้นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ดังนี้

1. กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกแห่ง

2. กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลทุกแห่ง

3. กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเมืองพัทยา

กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตท้องที่ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. อำนวยการ ควบคุม กำกับดูแล และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันภัยฝ่าย

พลเรือนในเขตท้องที่

2 สนับสนุนกองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตท้องที่ที่ติดต่อหรือเขตท้องที่อื่น เมื่อได้รับการร้องขอ

3 ประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตท้องที่ รวมทั้งประสานความร่วมมือภาคเอกชนในการดำเนินงานทุกขั้นตอนในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

องค์กรในระดับเขตท้องที่ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

1. ระดับจังหวัด

2. ระดับอำเภอ

3. กรุงเทพมหานคร

4. เทศบาล

5. เมืองพัทยา

1. ปฏิบัติการตามคำสั่งของผู้อำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
ผู้อำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมอบหมายในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

2. ปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ปัจจุบันเครือข่าย อปพร. มีการพัฒนากว้างขวางมากขึ้น ซึ่งอาจแบ่งได้ดังนี้

1. เครือข่ายตามระเบียบกฎหมาย ระเบียบกระทรวงมหาดไทย กำหนดให้มีศูนย์ อปพร. ขึ้นในหลายระดับ

2. เครือข่ายประสานงาน เครือข่ายประสานงานเป็นเครือข่ายการประสานระหว่างสมาชิก อปพร. ด้วยกันเอง

2.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้แก่การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความยอมรับให้เกิดขึ้น การรวบรวมข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การเตรียมการจัดทำแผน จึงประกอบด้วย

1. การแต่งตั้งคณะผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผน (Planning team)

2. กระบวนการจัดทำแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตท้องที่ (Planning Procedure)

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การทบทวนแผนที่มีอยู่เดิม (Review of existing plan)

2.2 การวิเคราะห์ความเสี่ยงอันตราย (Hazards analysis)

2.3 การประเมินความสามารถขององค์กร (Capability assessment)

231 ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย

- ข้อมูลหน่วยงาน เช่น สถานีดับเพลิง สถานีตำรวจ โรงพยาบาล หน่วยราชการเหล่ากาชาด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ พร้อมทั้งชื่อหน่วยงานที่มีอำนาจในการตัดสินใจ กำลังพล สถานที่ และวิธีการติดต่อ

- ข้อมูลบุคคล เช่น รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ บุคคลสำคัญ ผู้นำ อปพร. พร้อมทั้งสถานที่ติดต่อ และวิธีการติดต่อ

- ข้อมูลอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น รถยนต์ดับเพลิง รถกู้ภัย เครื่องจักรกลหนัก รถบรรทุกน้ำ รถบรรทุก รถโดยสาร อุปกรณ์ช่วยหายใจ-SCBA ฯลฯ มีอยู่ในหน่วยงานหรือองค์กรใด จำนวนเท่าใด สามารถติดต่อในกรณีฉุกเฉินได้อย่างไร ใครเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ

- แผนที่ ประกอบด้วย แผนที่ในภาพรวมและเฉพาะส่วน แผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย แผนที่ตั้งจุดอันตราย แผนที่เส้นทางอพยพ แผนที่รับการอพยพ

232 ข้อมูลสถานที่สำคัญ เช่น เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ โรงงานอุตสาหกรรม สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ชุมสายโทรศัพท์ โรงพยาบาล สนามบินพาณิชย์ สถานที่ราชการ โรงเรียน โรงผลิตน้ำประปา เป็นต้น

233 ข้อมูลเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ เช่น ถนนสายหลัก ถนนสาย

24 การจัดทำร่างแผนหลังจากที่ได้มีการทบทวนแผนเดิมที่มีอยู่และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิเคราะห์ชนิดของภัยและโอกาสที่จะเกิดในพื้นที่ รวมทั้งพิจารณาทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ภายใต้ความเสี่ยงอันตรายจากสาธารณภัยประเภทต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่

การวิเคราะห์ความเสี่ยงภัยในพื้นที่ (Risk analysis)

การวางแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ที่มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องที่นั้น จะมีการคาดคะเน (forecast) หรือ ประเมิน (assess) ว่าในเขตพื้นที่รับผิดชอบมีความเสี่ยงภัยชนิดใดและภัยดังกล่าวมีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้งเพียงใด ซึ่งการประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงภัยประกอบด้วย

1. การรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงภัย ที่สำคัญ ได้แก่

1. สถิติการเกิดภัยแต่ละชนิดในเขตท้องที่
2. ลักษณะกายภาพ เช่น ลักษณะภูมิศาสตร์ ที่ตั้ง พื้นที่ ทิศทาง การไหลของน้ำ อาณาเขตติดต่อ ที่ราบ ที่ลุ่ม ฯลฯ
3. ลักษณะภูมิอากาศ เช่น ปริมาณน้ำฝนต่อเดือน/ปี อุณหภูมิตามฤดูกาลต่างๆ

4 สิ่งก่อสร้างหรือสถานที่ที่อาจเกิดอันตราย เช่น โรงแรม อาคารสูง โรงภาพยนตร์ ห้างสรรพสินค้า โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

2 การประเมินความเสี่ยง โดยการพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดภัย

2. ผลกระทบต่อชีวิต ร่างกายคน

3. ความเสียหายต่อทรัพย์สิน

3 การกำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัย (Risk area) ซึ่งพิจารณาได้จากเกณฑ์เบื้องต้น คือ

1. เป็นพื้นที่ที่เคยเกิดภัยนั้นๆ เป็นประจำ

2. เป็นพื้นที่ที่หากเกิดภัยแล้ว จะมีความเสียหายสูง เช่น ชุมชนแออัด อาคารสูง สถาบันทาง พื้นที่ท้ายเขื่อน โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

การจัดโครงสร้างและกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด ประกอบด้วย 7 ฝ่าย ได้แก่

1. ฝ่ายอำนวยการ

2. ฝ่ายแจ้งเตือนภัย

3. ฝ่ายประสานการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

4. การประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร

5. ฝ่ายการเงิน

6. ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย

7. ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ

23 การซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ขั้นตอนการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ

1. จัดทำแผนเฉพาะกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยแบ่งเป็นแต่ละประเภทของแต่ละภัยอย่างชัดเจน เช่น แผนเฉพาะกิจป้องกันและบรรเทาอุทกภัย แผนเฉพาะกิจป้องกันและบรรเทา วาตภัยแผนเฉพาะกิจป้องกันและระงับอัคคีภัย เป็นต้น

2. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบตามความสามารถของหน่วยงานและบุคลากร

3. กำหนดงบประมาณสำหรับการเตรียมการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยพิจารณาตามความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อมแผน กำหนดเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 ประชุมเตรียมความพร้อมและแบ่งมอบภารกิจ

ก่อนการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้รับผิดชอบการฝึกซ้อมแผนต้องจัดประชุมเตรียมความพร้อมและแบ่งมอบภารกิจให้กับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ตามคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อกำหนดสถานการณ์จำลอง ขั้นตอนและวิธีการฝึก

ขั้นตอนที่ 3 ทดสอบภาคทฤษฎี

จุดมุ่งหมายของการทดสอบภาคทฤษฎี เพื่อเป็นการทดสอบการวางแผน การอำนวยความสะดวก การสื่อสารและการประสานงานของหน่วยปฏิบัติตามแผน

1. กรมอุตุนิยมวิทยา ซึ่งเป็นหน่วยระวังภัย ได้แจ้งเตือนสภาพอากาศไปยังสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แจ้งเตือนให้กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด และกองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตท้องที่เตรียมรับสถานการณ์ โดยแจ้งเตือนให้ประชาชนเตรียมพร้อมรับสถานการณ์

3. เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น กองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่มีหน้าที่ประสานงานฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามแผนเฉพาะกิจ ที่ได้จัดทำ

ขั้นตอนที่ 4 ฝึกภาคปฏิบัติจริง

การฝึกภาคปฏิบัติจริง เป็นการนำภาพรวมการทดสอบภาคทฤษฎีมาฝึกปฏิบัติจริง โดยจะจัดตั้งกองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่เป็นศูนย์ประสานงานฯ ในการวางแผนควบคุม สั่งการจริง

1. การฝึกจริงในพื้นที่การฝึก ดังนี้

1. กำหนดพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย จัดทำสถานการณ์จำลอง พร้อมกับเตรียมผู้ประสบภัย
2. จัดตั้งศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจ
3. ชุดปฏิบัติการกู้ภัย จัดกำลังเจ้าหน้าที่เข้าแก้ไขสถานการณ์ พร้อมทั้งค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย ไปยังพื้นที่ปลอดภัยที่ได้กำหนดไว้ตามแผนเฉพาะกิจ
4. ชุดปฏิบัติการพยาบาล ดำเนินการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย และนำคนป่วยส่งไปยังโรงพยาบาลเพื่อให้การรักษาต่อไป
5. ชุดฟื้นฟู เข้าดำเนินการภายหลังจากภัยผ่านพ้นไปแล้ว โดยดำเนินการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นด้านปัจจัยสี่แก่ผู้ประสบภัย รวมทั้งการปลอบขวัญและการส่งเสริมอาชีพเพื่อทดแทนการขาดรายได้

2. การประเมินผลการปฏิบัติจริง

การประเมินผลการทดสอบการปฏิบัติจริง จะทำการประเมินในเรื่องความเข้าใจ ขั้นตอน

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ความรวดเร็วในการปฏิบัติ ความรวดเร็วในการส่งข่าว ประสิทธิภาพของเครื่องมือสื่อสาร ตลอดจนความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ขั้นตอนที่ 5 การจัดนิทรรศการ (STATIC SHOW)

1. การเชิญหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบริษัทฯ ห้างร้านต่างๆ ซึ่งมีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ทันสมัย ร่วมจัดนิทรรศการ จะเป็นการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ

2. จัดทำเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ ภาพพิมพ์ หรือวีดิทัศน์ ฯลฯ ประกอบการฝึกซ้อม เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบขั้นตอนการเตรียมความพร้อม และการปฏิบัติทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังจากที่ภัยผ่านพ้นไปแล้ว

25 การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเบื้องต้น โดยถือว่าการรักษาชีวิตของประชาชนผู้ประสบภัยเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุด ซึ่งต้องมีการระดมสรรพกำลังในลักษณะการบูรณาการ โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ให้มีหน้าที่

- ดำเนินการควบคุมพื้นที่ที่ประสบภัย และอำนวยความสะดวกปฏิบัติงานในพื้นที่
- ประกาศ แนะนำ แจ้งเตือนประชาชน และเตรียมการป้องกัน
- ประชาสัมพันธ์

2. จัดตั้งหน่วยกู้ภัยในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ให้มีหน้าที่

- เข้าไประงับและบรรเทาภัยได้ทันที หรือสามารถเคลื่อนที่เข้าเสริมกำลังได้ทันที เมื่อได้รับการร้องขอ

- ช่วยเหลือ สนับสนุนในการระงับและบรรเทาภัย การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

ทันที

3. การดำเนินการอพยพ มีแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

- ให้ถือว่าการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่อันตรายให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น ภายใต้การสั่งการของผู้บัญชาการป้องกันภัย โดยการอพยพผู้ป่วยออกจากบริเวณที่เกิดภัย ให้ดำเนินการรักษาเยียวยาอย่างต่อเนื่อง ก่อนส่งโรงพยาบาลในพื้นที่

แนวทางปฏิบัติหลังเกิดภัย

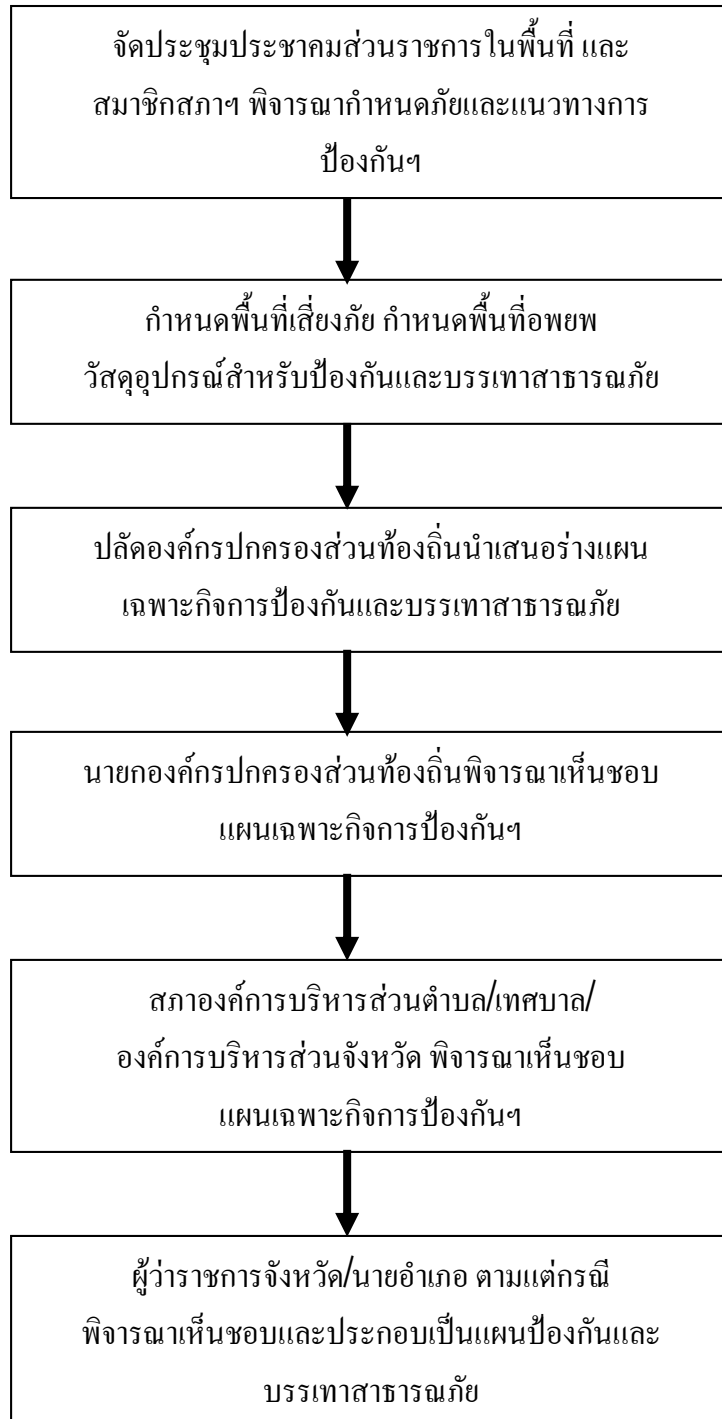
ภายหลังเกิดสาธารณภัย การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย การซ่อมแซมสิ่งชำรุดเสียหาย เป็นหน้าที่ของส่วนราชการทุกส่วน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ดำเนินการซ่อมแซมสิ่งชำรุดเสียหายให้คืนสู่สภาพเดิมโดยเร็วที่สุด ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1. การช่วยเหลือและฟื้นฟูบุคคล มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

- การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บ
- การให้ความช่วยเหลือด้านอาหาร น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องครัว เครื่องนอน
- การฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบภัย ให้มีขวัญและกำลังใจที่จะต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

2. การช่วยเหลือและฟื้นฟูบูรณะสถานที่

- สำรวจความเสียหายอย่างละเอียด เช่น ทรัพย์สินของประชาชน และสิ่งสาธารณประโยชน์โดยการประสานกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ สมาชิกสภาเทศบาลในเขตพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย
- ดำเนินการช่วยเหลือซ่อมแซมที่พักอาศัย สิ่งสาธารณูปโภค และเส้นทางคมนาคมให้สามารถใช้งานได้เบื้องต้น
- ดำเนินการซ่อมแซมส่วนที่เสียหาย โดยพิจารณาสิ่งที่สามารถซ่อมแซมได้ ในกรณีที่ไม่สามารถซ่อมแซมได้หรือเกินกว่าความสามารถ ให้รายงานกองอำนาจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดทั้งนี้ในการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ต้องอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์จะตั้งงบประมาณเพื่อการช่วยเหลือประชาชน ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ข้อ 19 และหากเงินสำรองจ่ายมีไม่เพียงพอ ก็อาจโอนงบประมาณไปเพิ่มเติมได้ โดยอนุมัติของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ข้อ 26

ภาพประกอบ 1 แผนเฉพาะกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตาราง 1 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ลำดับ	รายละเอียด	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	วิธีการ
1	มีการวางแผนป้องกัน	P		
2	มีการซักซ้อมแผนป้องกัน	P		
3	มีการซักซ้อมการอพยพและแนวทางการช่วยเหลือ ดังนี้ 1. อุทกภัยและโคลนถล่ม 2. แผ่นดินไหวและอาคารถล่ม 3. ภัยแล้ง 4. ภัยหนาว		P P P P	
4	มีการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		P	- กำหนดภัยที่อาจเป็นอันตรายต่อประชาชนในพื้นที่ เช่น พื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมซ้ำซาก พื้นที่อาจเกิดโคลนถล่ม
5	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนประชาชนในการเตรียมรับสถานการณ์ภัยต่าง ๆ	P		
6	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการออกคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	P		
7	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตั้งงบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยตลอดปี - เมื่องบประมาณสำหรับบรรเทาสาธารณภัยไม่เพียงพอ มีการโอนงบประมาณเหลือจ่ายเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อน	P	P	

ลำดับ	รายละเอียด	ขั้น พื้นฐาน	ขั้น พัฒนา	วิธีการ
8	<p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้</p> <p>1. องค์กรบริหารส่วนตำบล</p> <p>1.1 ขนาดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องดับเพลิงชนิดหีบหาม ขนาดเล็ก 1 เครื่อง - รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงขนาด 5,000 ลิตร 1 คัน <p>1.2 ขนาดกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตามข้อ 1.1 และเพิ่มดังนี้ - รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงขนาด 10,000 ลิตร 2 คัน - อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 10 คน <p>1.3 ขนาดใหญ่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตามข้อ 1.2 และเพิ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 20 คน <p>2. เทศบาลตำบล</p> <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องดับเพลิงชนิดหีบหาม 2 เครื่อง - รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิง ขนาด 10,000 ลิตร 2 คัน - เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ 2 ลำ - รถยนต์ดับเพลิงอาคาร 4 คัน 	P	P	P

ลำดับ	รายละเอียด	ขั้น พื้นฐาน	ขั้น พัฒนา	วิธีการ
9	<p>3 เทศบาลเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม 6 เครื่อง - เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ 5 ลำ - รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิง ขนาด 10,000 ลิตร 6 คัน - รถยนต์เครื่องที่เร็วพร้อมอุปกรณ์กู้ภัย 1 คัน - รถยนต์ดับเพลิงอาคาร 6 คัน - รถยนต์กู้ภัยอเนกประสงค์ 1 คัน <p>4 เทศบาลนคร</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีวัสดุอุปกรณ์เช่นเดียวกับเทศบาลเมือง - รถยนต์ดับเพลิงชนิดมีบันไดพร้อมหอน้ำ <p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเผยแพร่ ความรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แก่ชุมชนในพื้นที่ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง</p>	<p>P</p> <p>P</p>	<p>P</p> <p>P</p> <p>P</p>	<p>- จัดกิจกรรมการให้ความรู้ ในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย ในพื้นที่ รับผิดชอบ</p>
10	<p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดอบรม ทบทวน การปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง</p>			

รายการอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานสำหรับใช้ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ สามารถจำแนกตามหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลนคร

- รถยนต์ดับเพลิงชนิดมีบันไดพร้อมหอน้ำ 2 คัน
- รถยนต์ดับเพลิงอาคาร 46 คัน
- รถยนต์กู้ภัยเอกประสงค์ 1-2 คัน
- รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิง (10,000 ลิตร) 6 คัน
- รถยนต์ดับเพลิง โฟมและเคมี 1-2 คัน
- รถยนต์เคลื่อนที่เร็วพร้อมอุปกรณ์กู้ภัย 2 คัน
- รถไฟฟ้าส่องสว่างพร้อมเครื่องกำเนิดไฟฟ้า 1 คัน
- เรือดับเพลิง (เฉพาะเทศบาลติดแม่น้ำ/ทะเล) 1 ลำ
- เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ 5-10 ลำ
- เรือเร็วกู้ภัย (เฉพาะเทศบาลติดแม่น้ำ/ทะเล) 1 ลำ
- รถพยาบาลพร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิต 1 คัน
- เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม 5 เครื่อง
- ถังดับเพลิงชนิดมือถือ 5 เครื่อง

2. กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมือง

- รถยนต์ดับเพลิงชนิดมีบันไดพร้อมหอน้ำ 1-2 คัน
- รถยนต์ดับเพลิงอาคาร 4 คัน
- รถยนต์กู้ภัยเอกประสงค์ 1 คัน
- รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิง (10,000 ลิตร) 4 คัน
- รถยนต์เคลื่อนที่เร็วพร้อมอุปกรณ์กู้ภัย 1-2 คัน
- เรือดับเพลิง เรือเร็วกู้ภัย (เฉพาะเทศบาลติดแม่น้ำ/ทะเล) 1 ลำ
- เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ 48 ลำ
- รถพยาบาลพร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิต 1 คัน
- เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม 4 เครื่อง

3. กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบล

- รถยนต์ดับเพลิงอาคาร 2 คัน
- รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิง (10,000 ลิตร) 2 คัน

- รถยนต์เคลื่อนที่เร็วพร้อมอุปกรณ์กู้ภัย 1 คัน
- เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ 2-4 ลำ
- เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม 2 เครื่อง

4 องค์การบริหารส่วนตำบล

- รถยนต์ดับเพลิงอาคาร 1-2 คัน
- รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิง (5,000- 10,000 ลิตร) 1-2 คัน
- เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ 2 ลำ

ภาคผนวก ค

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ

นายสำเร็จ วงศ์มณีวรรณ

ตำแหน่ง

หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล

ชื่อ

นายสมเกียรติ อินทรคำ

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย วิทยาเขตสงขลา

ภาคผนวก ง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ

นายปิติโชค สุภาพบุรุษ

รหัสประจำนักศึกษา

5210521551

วุฒิการศึกษา

วุฒิ

ชื่อสถาบันการศึกษา

ปีที่สำเร็จการศึกษา

วศ.บ.(ไฟฟ้าสื่อสาร)

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

2548

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

พนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล